

Vlaams
Parlement

vergadering **C261 – LEE34**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Onroerend Erfgoed

van 2 juli 2013

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de verhoging van de lokale bestuurskracht in de ruimtelijke ordening, efficiëntiewinsten en de herbesteding van middelen - 1680 (2012-2013)	5
Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over planbatenheffingen - 1969 (2012-2013)	8
Vraag om uitleg van de heer Peter Gysbrechts tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het overleg met de provincies over de motorcrossterreinen en de zoektocht naar terreinen voor waterski en kleischietsen - 1806 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van mevrouw Ulla Werbrouck tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de zoektocht naar gereguleerde omlopen voor lawaaihinderlijke sporten - 1834 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het voortbestaan van de motorcross in Vlaanderen - 1960 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de verdere aanpak rond motorcrossterreinen - 1968 (2012-2013)	11
Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de internationale beschermingsmaatregelen van de bruinvispopulatie in de Noordzee - 1970 (2012-2013)	18
Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de prospectie van GIS-projecten in het kader van het Kyoto-protocol - 1999 (2012-2013)	20
Vraag om uitleg van mevrouw Els Kindt tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de mogelijke inlassing van een inspraakprocedure voor landbouwers in het kader van de actualisering van het historisch permanent grasland - 2030 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de inventarisatieoperatie van de historisch permanente graslanden in West-Vlaanderen door het INBO - 2048 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van de heer Jurgen Vanlerberghe tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de inventarisatie en bescherming van historisch permanente graslanden - 2079 (2012-2013)	22

Vraag om uitleg van mevrouw Tine Eerlingen tot mevrouw Joke Schauvliege,
Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over maatregelen voor
dagvlinders
- 2059 (2012-2013)

28

■

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts, ondervoorzitter

Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de verhoging van de lokale bestuurskracht in de ruimtelijke ordening, efficiëntiewinsten en de herbesteding van middelen - 1680 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, het ontvoogdingstraject dat gemeenten doorliepen – en sommige gemeenten helaas nog doorlopen – om meer vergunningsautonomie te verwerven, zou moeten leiden tot een gewijzigde en minder bevoogdende rol van Vlaanderen ten opzichte van deze ‘ontvoogde’ gemeenten. Het ontvoogdingstraject werd trouwens ook financieel ondersteund met subsidies voor de gemeenten die een voorbeeldige rol wilden spelen.

Het traject om meer lokale bestuursautonomie te geven, bleek een traject dat enige tijd in beslag nam. Dat hebben we gemerkt. Sommige gemeenten zijn nog altijd niet waar we gehoopt hadden dat ze zouden zijn. In principe zou het vandaag al efficiëntiewinsten moeten opleveren, aangezien een aantal gemeenten al mee zijn in dat ontvoogdingstraject.

Minister, kunt u een stand van zaken geven met betrekking tot de voortgang van deze lokale autonomie? Stelt u nu al vast dat er binnen de Vlaamse administratie naar aanleiding van die gewijzigde rol van Vlaanderen efficiëntiewinsten kunnen worden geboekt? Kunnen vrijgekomen middelen ingezet of herbested worden aan nieuwe dingen, bijvoorbeeld ten behoeve van die lokale overheden? Zo ja, op welke wijze?

De voorzitter: De heer Ceysens heeft het woord.

De heer Lode Ceysens: Minister, ik zie u grijnzen. De aard van mijn betoog zal u inderdaad niet verbazen. Als het over ontvoogding gaat, willen wij met de regelmaat van de klok ons standpunt herhalen. We willen dat alle gemeenten in Vlaanderen ontvoogd zijn zodat de gemeenten niet op twee verschillende snelheden werken. Daarbij moeten weliswaar de randvoorwaarden ingevuld zijn. We hebben er nog steeds het volste vertrouwen in dat u alle inspanningen doet om de gemeenten over de brug te krijgen, ook die gemeenten die eigenlijk al klaar zijn, maar uit pure koudwatervrees nog niet over de beek gesprongen zijn.

De tweede en derde vraag van de heer Vandaele zou ik graag verder aanvullen. Minister, ik weet dat er soms een wat ambtelijke reflex is om nog bijkomend personeel te vragen wanneer efficiëntiewinsten en heroriëntatie ter sprake komen. Wij gaan ervan uit dat dat zeker niet nodig is, aangezien door de ontvoogding veel mensen opnieuw beschikbaar worden. Wat de vrijgekomen middelen betreft, is het zo dat we de targets die we onszelf hadden gesteld in verband met de opmaak van onze gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen niet halen. Het lijkt mij dus een goede suggestie om daarop in te zetten.

De voorzitter: De heer Vanlerberghe heeft het woord.

De heer Jurgen Vanlerberghe: Ook ik heb een aanvullende vraag die aansluit bij de derde vraag van de heer Vandaele. Ik wil vooruitblikken naar de omgevingsvergunning en de daaraan gekoppelde herclassificatie van een aantal zaken in het kader van de huidige milieuvergunning. Ik weet dat daar bij heel wat lokale besturen meer dan koudwatervrees rond bestaat. Zij hebben daar echt schrik van. Een aantal burgemeesters heeft aangegeven dat de huidige bestaffing van hun diensten ruimtelijke ordening en milieu wellicht – bijna zeker – niet van die aard is dat ze dat zomaar met de glimlach en zonder veel ellende kunnen oppakken. Minister, ziet u bij die vrijgekomen middelen waar de heer Vandaele naar vraagt ruimte om de lokale besturen daar extra in te ondersteunen?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik heb zelden een langer antwoord voorbereid op zo'n korte vraag als vandaag. Ik geef het echter met alle plezier. De zaken die hier worden voorgesteld, zijn volgens mij inhoudelijk wel erg belangrijk.

Mijnheer Vanlerberghe, wij voorzien zonder twijfel in ondersteuning. Op het moment dat de omgevingsvergunning en de herclassificatie van bedrijven er is, kunnen de gemeenten die meer verantwoordelijkheid krijgen, ook die ondersteuning krijgen. Ik kom daar zo dadelijk nog op terug.

In april 2012 waren 107 steden en gemeenten ontvoegd, in september 2012 waren het er 115. Op dit ogenblik zijn 133 gemeenten ontvoegd. Dat toont aan dat de activering van het ontvoegdingsproces, zoals aangekondigd, een sterke toename heeft gekend. Bovendien zijn er 44 gemeenten die vandaag voldoen aan de vijf decretale voorwaarden. Zij zullen vanaf 1 september 2013 automatisch ontvoegd zijn. 2 gemeenten hebben gemotiveerd uitstel gevraagd en gekregen. Dat betekent nog altijd dat er 42 extra gemeenten worden ontvoegd na de zomer.

Tegen 1 september 2013 is meer dan de helft van het aantal Vlaamse gemeenten ontvoegd. Er is een hele weg afgelegd, maar ook nog een hele weg te gaan. Ik wil dat niet ontkennen, er is nog een stap te zetten.

Het positieve is dat ondertussen zestig gemeenten nog slechts een stap verwijderd zijn van de vergunningsautonomie omdat ze aan vier van de vijf decretale voorwaarden hebben voldaan. Ik heb mijn administratie de opdracht gegeven om alle niet-ontvoegde gemeenten, dus niet alleen degene die vier op vijf, maar ook degene die drie of twee op vijf of nog minder behalen – gelukkig zijn er dat weinig –, nauw op te volgen en gericht te ondersteunen. Dat kan gebeuren via een actieve ondersteuning bij de opmaak van registers, bij het structuurplanproces, of bij de intergemeentelijke stedenbouwkundig ambtenaar.

Zoals aangekondigd in mijn beleidsbrief, heb ik ook een voorstel gedaan voor aanpassing van de aanstellingsvoorwaarden voor gemeentelijke stedenbouwkundig ambtenaren om beter aan te sluiten bij het specifieke takenpakket. Dat wordt op dit moment in een breder kader gezet – dat is ook logisch – zodat we dat kunnen bekijken met het oog op de invoering van de omgevingsvergunning.

We zitten duidelijk in een versnelling van het ontvoegdingsproces, zeker als we de gemeenten meenemen die vandaag vijf op vijf scoren. De ambitie om tegen 2015 iedere gemeente ontvoegd te hebben, blijft bestaan. Strikt genomen is dat een andere discussie, want op een bepaald moment gaan we over naar een omgevingsvergunning, en ontvoegd of niet speelt dan minder mee, maar verantwoordelijkheid nemen telt dan nog mee voor 100 procent.

Het is duidelijk dat we in sommige gevallen nog meer energie zullen moeten steken om tot ontvoeging te komen. De gemeenten kunnen hun verantwoordelijkheid nemen ten aanzien van hun bewoners en bedrijven. Dat is ook noodzakelijk als we de stap zetten naar de omgevingsvergunning.

Het decreet Ruimtelijke Ordening van 1999 koos voor een vergunningsontvoeging waarbij het bindend advies van de gewestelijke stedenbouwkundig ambtenaar wegvalt. Als uitvoering van de interne staatshervorming zijn de beroepen tegen lokale beslissingen in handen gelegd van de leidend ambtenaar. Beide bewegingen leiden ertoe dat op bestuurlijk niveau op de specifieke ruimtelijke beleidsopdracht kan worden ingezet. Dit komt ook zonder twijfel de efficiëntie van het beleid ten goede.

Om die efficiëntiewinsten verder te vergroten, werd, zoals u weet, in het kader van de versnelling van complexe projecten en in functie van een integrale afweging en besluitvorming, een nieuw ontwerp van decreet door de Vlaamse Regering goedgekeurd: het ontwerp van decreet complexe projecten en het ontwerp van decreet met betrekking tot de omgevingsvergunning. Met die twee decreten komen we tot een grotere inzet op proactief

vooroverleg, waarbij de afstemming op het Vlaamse niveau en op geïntegreerde besluitvorming centraal staan.

Binnen mijn administratie werd in afwachting van de inwerkingtreding van beide decreten de cel Vlaamse Investeringsprojecten (VIP) geïnstalleerd, samen met de turbomanagers bij de gouverneurs. Deze cel past de principes toe die we in de omgevingsvergunning en de versnelling van de grote projecten hebben voorgesteld. Mijn administratie begeleidt de projecten van private en publieke partners om tot versnelde realisatie te kunnen overgaan. We hebben hierover op 17 april in deze commissie al toelichting gegeven.

Dit is mogelijk doordat medewerkers die voorheen met lokale vergunningsdossiers bezig waren, nu steeds meer kunnen worden ingezet op deze nieuwe taken. Verder staan er nog andere projecten zoals digitale bouwaanvraag (DBA) en digitale stedenbouwkundige informatie (DSI) in de steigers. Hierover hebben we al uitvoerig toelichting gegeven in deze commissie.

Gemeenten die instappen in het digitale verhaal van DBA en DSI, zullen kunnen rekenen op ondersteuning. Dat is de juiste manier van werken. We hebben mensen die vrijkomen, en we zetten die maximaal in bij de ondersteuning van de nieuwe projecten die we hebben, belangrijke projecten die het geheel van ondersteuning aan bedrijven en individuen kunnen waarmaken.

Het is de bedoeling dat de medewerkers van mijn administratie steeds meer inzetten op procesbegeleiding, brede ondersteuning van de gemeenten en inhoudelijk bezig zijn met eigen Vlaamse projecten en beleidsvoorbereiding. Deze omschakeling van een bevoogdende of controlerende rol, zoals in het verleden, naar een meer ondersteunende rol is expliciet opgenomen in de beheersovereenkomst van mijn departement. Met die heroriëntatie van haar taken is mijn administratie volop aan het investeren in het ruimtelijk ontwikkelingsbeleid van de toekomst, waarbij elk bestuur op zijn waarde en verantwoordelijkheid wordt erkend en waarbij maximaal wordt samengewerkt om resultaten te halen.

In de relaties met de lokale besturen wordt vanuit vertrouwen ingezet op een gelijkwaardig partnerschap. Ik denk dat u dat weet. Mijn beleidsbrief Sport heeft als titel ‘door samenspel scoren’, maar die titel is evengoed toepasbaar op de ruimtelijke ordening: de zo gelijkwaardige partnerschappen waarbij ieder bestuurlijk niveau zijn eigen opdracht bewust en met verantwoordelijkheidszin kan opnemen. Het is met andere woorden een samenwerkingsmodel waarbij alle bestuursniveaus bij betrokken zijn. Daar willen wij zowel qua mensen als qua middelen verder op inzetten.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, bedankt voor uw uitvoerig antwoord.

In uw beleidsbrief hebt u het ook over de mogelijke samenwerking tussen gemeenten om bijvoorbeeld een intergemeentelijk stedenbouwkundige ambtenaar aan te stellen, misschien zelfs met een kleine financiële ondersteuning, en dit vooral om de kleinere gemeenten toch toe te laten dit instrument ten volle te benutten. Zijn daar al stappen in gezet? Misschien is daar een wijziging van de codex voor nodig? Maar goed, u weet dat wij altijd klaar zijn om de codex te wijzigen.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens: Minister, bedankt voor uw antwoord.

Wat de ontvoogding betreft, zullen de 44 gemeenten die denken veilig te staan, over de streep moeten worden getrokken voor 1 september 2013 of 2014?

Minister Philippe Muylers: 2013.

De heer Lode Ceyskens: Dat betekent concreet misschien wel dat die zestig gemeenten die op de voorlaatste stap staan, gaan aarzelen, dus we moeten dat goed opvolgen.

Minister, bij gemeentes die vandaag minder dan twee van de vijf voorwaarden hebben ingevuld, lijkt mij dat eerder een kwestie van niet willen dan van niet kunnen, tenzij ze daar een heel goede reden voor aanhalen. Zelfs voor een kleine gemeente kan er geen excuus zijn om vandaag nog maar twee van die voorwaarden te hebben ingevuld. Er moet worden nagedacht over hoe die gemeenten zullen worden aangezet om die voorwaarden in te vullen. Ons standpunt blijft dat we die voorwaarden niet zomaar moeten laten vervallen. Om kwaliteitsvol te zijn, moet men zeker aan die voorwaarden kunnen voldoen. Als ik hoor dat er nog altijd gemeenten zijn die aan minder dan twee van de vijf voorwaarden voldoen, dan zijn dat toch wel de slechte leerlingen van de klas.

Minister Philippe Muylers: Ik ben het helemaal met u eens, mijnheer Ceyskens. Die negen gemeenten die nog maar twee op vijf halen, gaan we individueel benaderen en ertoe aanzetten om de volgende stap te nemen. Op het moment dat de omgevingsvergunning er komt, is er geen sprake meer van ontvoogd of niet ontvoogd, dan moeten ze hun verantwoordelijkheid opnemen. Ze kunnen zich dus maar beter voorbereiden om die verantwoordelijkheid ook effectief op te nemen.

Mijnheer Vandaele, ik begrijp uw vraag heel goed. Ik denk dat we het subsidiesysteem moeten herzien om er juist voor te zorgen dat die gemeenten die samenwerken om de nodige kwaliteit te leveren, om de nodige inhoud te hebben voor wat er gevraagd wordt inzake ontvoogding, kunnen en zullen worden ondersteund. Dat zijn de stappen die we daaromtrent nemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

– *De heer Bart Martens, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over planbatenheffingen - 1969 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, in het hoofdstuk in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening met betrekking tot de planbatenheffing wordt onder andere het begrip ‘planologische ruil’ genoemd en gedefinieerd. Ik citeer: “de omwisseling van gebiedsbestemmingen vanuit een samenhangende visie op de duurzame ruimtelijke ordening van het volledige plangebied”. Een uitgewerkt instrumentarium of echte procedureregels daarvoor zijn er vandaag echter nog niet.

In de resolutie van het Vlaams Parlement over het beheersen van wateroverlast, van 7 juli 2011, vraagt het parlement de Vlaamse Regering om “het gepaste instrumentarium te ontwikkelen om een planologische ruil beter mogelijk te maken” en “voor de financiering van een duurzaam ruimtelijk beleid op zoek te gaan naar aanvullende, alternatieve middelen, bijvoorbeeld bij de meerwaarde van planologische opwaardering (planbaten) of door andere mechanismen te ontwikkelen die planologische ruil beter mogelijk maken”.

In de conceptnota aan de leden van de Vlaamse Regering van 29 maart 2013 met betrekking tot de verdere aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in het kader van de kortetermijnactie signaalgebieden wordt het instrument van planologische ruil ook naar voren geschoven. Er zou prioritair werk worden gemaakt om deze instrumenten decretaal te verankeren.

Graag wil ik u volgende vragen stellen. Hoever staat u met de ontwikkeling van het instrument planologische ruil? Hoe ziet u de decretale verankering daarvan? Zal dit instrument enkel inzetbaar zijn voor de aanpak van signaalgebieden of ook voor andere

plannen en projecten, zoals voor de aanduiding van bijkomende natuur- en bosgebieden? Hoe zal in het geval van planologische ruil omgegaan worden met de problematiek van planschade en planbatenheffing?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Eerst en vooral wil ik de definitie van planologische ruil geven. In principe is die planologische ruil niet meer of niet minder dan een gelijktijdige herbestemming van percelen, waarbij de bestemming wordt omgewisseld. Het is geen eigendomsruil. Dat kan vandaag perfect binnen de opmaak van gerealiseerd worden door de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's) via de geëigende niveaus. Zo kan een gemeente bijvoorbeeld in een gemeentelijk RUP een slecht gelegen industriegebied herbestemmen naar een openruimtefunctie en de openruimtefunctie herbestemmen naar industriegebied.

Ook in het kader van de afbakening van de natuurlijke en agrarische structuur (AGNAS) is het mogelijk om bijvoorbeeld landbouw- en bosgebieden om te wisselen waardoor we een betere aansluiting krijgen van het geheel en een natuurlijke en agrarische structuur waarmaken. Die omwisselingen zijn volgens artikel 2.6.17 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening te omschrijven als planologische ruil. Hierbij is de generieke regeling inzake planbaten, planschade en kapitaalschade van toepassing. Specifieke procedureregels of een uitgewerkt instrumentarium dienen hiervoor niet te worden gemaakt. Het is binnen de codex perfect van toepassing.

In de meeste discours gaan we echter een stap verder en gaat het niet alleen over een gelijktijdige omwisseling van bestemmingen, maar is er ook een combinatie met een eigendomsruil. Mijnheer Vandaele, ik veronderstel dat uw vraag vooral te maken heeft met deze uitgebreide toepassing van planologische ruil gecombineerd met eigendomsruil.

Vanuit een integrale ruimtelijke visie kunnen we tot een effectieve planrealisatie komen. Dan is het inderdaad aangewezen en zelfs noodzakelijk om een bijkomend instrumentarium te ontwikkelen. Daarbij zijn een efficiënte inzet van middelen en een correcte vergoeding voor eventueel geleden schade essentieel. Om daaraan tegemoet te komen, hebben we in de voorbereidingen van het ontwerp van decreet Landinrichting – dat nog in de commissie moet worden besproken – uitdrukkelijk gevraagd de daarin voorziene instrumenten uit te breiden. Op een voorstel dat ik samen met minister Schauvliege in de Vlaamse Regering heb verdedigd, is er op 24 mei 2013 een ontwerp van decreet principieel goedgekeurd. In dat decreet is erin voorzien het instrument van 'herverkaveling uit kracht van wet' mogelijk te maken. Daardoor kunnen we die eigendomsruil realiseren.

Herverkaveling uit kracht van wet houdt in dat er kan worden overgegaan tot herverkaveling op initiatief van de overheid en staat tegenover de vrijwillige herverkaveling, waarbij eigenaars een overeenkomst sluiten. Tegelijk wordt een directe koppeling gelegd met de planningsinstrumenten uit de Vlaamse Codex door te bepalen dat bij de opmaak van een RUP tegelijk een inrichtingsnota kan worden gevoegd. Dat is belangrijk omdat die inrichtingsnota de mogelijkheid geeft om de instrumenten en budgetten in te zetten waardoor we de bestemming daadwerkelijk kunnen realiseren. Voorzitter, ik herinner me dat u recent in de commissie nog eens extra hebt benadrukt dat we niet alleen een RUP hebben, maar ook de instrumenten die maken dat het RUP daadwerkelijk kan worden gerealiseerd. Die vorm van realisatiegerichte planning moet leiden tot een groter draagvlak en een versnelling van de processen, aangezien de planning en de wijze van uitvoering afgestemd worden en geïntegreerd worden in één besluitvormingsproces.

Het was dan ook niet meer dan logisch om hierbij onmiddellijk de combinatie van herverkaveling en planologische ruil te plannen. Hierbij gaat eigendomsruil gepaard met bestemmingsruil: bestemmingen en eigenaars of gebruikers worden gelijktijdig omgewisseld.

Hiertoe wordt het mogelijk het proces van herverkaveling uit kracht van wet te integreren in de procedure voor de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan.

Ik ga niet in detail in op de hele procedure, want dat zou ons te ver leiden. Ik verwijs naar de tekst van het voorontwerp van decreet, die ik samen met minister Schauvliege heb geschreven. Met het voorontwerp is de decretale verankering van het instrument op sporen gezet. De verdere uitwerking zal een gezamenlijke opdracht zijn waarin de beleidsvelden Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu een trekkende rol kunnen opnemen.

Ik wil er ook op wijzen dat dit instrument zijn specifieke toepassingsvoorwaarden kent en zijn plaats heeft naast alle andere instrumenten. Planologische ruil, gecombineerd met herverkaveling is geen doel op zich – dat is heel essentieel. De planningsprocessen moeten een invulling geven aan de ruimtelijke visie en de ontwikkelingsperspectieven van de ruimtelijke structuurplannen. Als een omwisseling van bestemmingen aangewezen is en kan worden gefaciliteerd door eigendomsruil, is het mogelijk om het instrument van planologische ruil, gecombineerd met herverkaveling, in te zetten. Planologische ruil werkt dus zonder twijfel ondersteunend. Je moet eerst je visie hebben en weten wat je wilt bereiken. Dan is dit een instrument. Dat is ook de definitie van het geheel. Daarbij zullen we rekening moeten houden met een systeem van waardebepaling – u hebt dat ook in uw vraag gezegd – van de gronden die het voorwerp uitmaken van dit instrument, waarbij planbaten en planschade worden verrekend. Ik kom daar straks op terug.

Alle instrumenten die in het decreet Landinrichting staan, zullen toepasbaar zijn in de hele Vlaamse ruimte. Zo kan ook het instrument herverkaveling uit kracht van wet, al dan niet gecombineerd met planologische ruil, ingezet worden in gelijk welke planologische bestemming en door zowel het Vlaamse niveau als de provincies en de gemeenten. Doelstelling van het decreet Landinrichting is het hebben van een breed inzetbare instrumentenkoffer met het oog op het realiseren van verschillende beleidsdoelstellingen en een kwalitatieve Vlaamse ruimte.

Voor de realisatie van bijkomende natuur- en bosgebieden zouden via dit instrument eigenaars en gebruikers van landbouwpercelen in agrarische gebieden die naar natuur- of bosgebied herbestemd worden, elders een perceel in agrarisch gebied kunnen krijgen. Dat is een efficiënte toepassing van dit systeem. Het kan ook perfect in andere bestemmingen, tussen eigendoms- en bestemmingsruil.

Ik herhaal dat de herbestemming en de planningsprocessen worden opgezet vanuit een ruimtelijke visie, een integrale benadering en een behoefte-inschatting, maar niet vanuit een streven naar planologische ruil op zich. Dat is belangrijk. We moeten de planologische ruil blijven beschouwen als een instrument en niet als een doelstelling op zich.

Hoe gaat die planologische ruil om met planschade en planbatenheffing? We hebben daar een specifieke procedure voor opgesteld. Ik ga daar kort op in. Bij het nieuwe instrument wordt de ruilwaarde van de gronden bepaald op basis van verschillende parameters zoals oppervlakte, ligging, bestemmingsgebied dat van kracht is in de ruimtelijke ordening, de aanwezige constructies en opstanden, de cultuurwaarde en het bestaan van pacht of van erfdienstbaarheden. De inbreng en de toepassing worden bepaald door een op te richten Landcommissie.

In het geval van herverkaveling uit kracht van wet gecombineerd met planologische ruil wordt tegelijk met de eigendomsruil ook een bestemmingswijziging bepaald. De eventuele verschillen in waarde tussen de gronden die ingebracht worden en de gronden die in herverkaveling zijn, worden ook hier verrekend op basis van de bepalingen van het Landinrichtingsdecreet en de Landcommissie.

Aangezien er een specifieke regeling is, zal de generieke regeling rond kapitaalschade en gebruikerscompensatie uit het decreet Grond- en Pandenbeleid, planbaten en planschade hierbij worden uitgeschakeld.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, we verwachten inderdaad een en ander van dat nieuwe Landinrichtingsdecreet. Het is een goede zaak dat de actieradius daarvan wordt uitgebreid naar alle bestemmingen en naar de drie bestuursniveaus, met een specifiek instrument herkaveling, herkaveling uit kracht van wet gecombineerd met planologische ruil. Ook de harmonisatie van de financiële compensatiemechanismen is een goede zaak. We denken dat we op het goede spoor zitten. Binnen afzienbare tijd zal het Landinrichtingsdecreet er zijn. We zijn ervan overtuigd dat we dan een bruikbaar instrumentarium zullen hebben dan vandaag het geval is.

De voorzitter: Bij dezen hebben we ook een toelichting gekregen bij het ontwerp van decreet Landinrichting.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Peter Gysbrechts tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het overleg met de provincies over de motorcrossterreinen en de zoektocht naar terreinen voor waterski en kleischietsen
- 1806 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Ulla Werbrouck tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de zoektocht naar gereguleerde omlopen voor lawaaihinderlijke sporten
- 1834 (2012-2013)

Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het voortbestaan van de motorcross in Vlaanderen
- 1960 (2012-2013)

Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de verdere aanpak rond motorcrossterreinen
- 1968 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Minister, in december 2012 hebt u naar aanleiding van de installatie van de nieuwe provinciebesturen de verantwoordelijke gedeputeerden gevraagd om nog eens te kijken of er in de provincie geschikte terreinen zijn voor hinderlijke sporten. Uw zoektocht is inmiddels uitgebreid van motorcross naar locaties voor waterski en voor het kleischietsen, sporten die eveneens tot een moeilijke categorie behoren in het kader van het vinden van goede beschikbare locaties.

U hebt gevraagd om tegen eind februari de resultaten door te geven en in de loop van maart opnieuw met de provincies samen te zitten. Ik ben benieuwd wat het resultaat is van dit overleg en of we nu stilaan tot concrete voorstellen kunnen komen.

Vanuit Oost-Vlaanderen heb ik echter gehoord dat er een bijzonder interessante suggestie werd gedaan om op vlak van trainingsfaciliteiten wel vooruitgang te boeken, mits de oplossing van een milieutechnisch probleem.

Voor de organisatie van een eenmalige crosswedstrijd is slechts een milieuvergunning klasse 3 nodig. Als men echter wil trainen in de week voor een crosswedstrijd, is men verplicht om een milieuvergunning klasse 1 aan te vragen. Die verplichting zorgt ervoor dat het natuurlijk bijna onmogelijk is om tijdelijk gebruik te maken van een terrein aansluitend op occasionele

evenementen. Ik verneem dat men vanuit Oost-Vlaanderen de suggestie zou hebben gemaakt om een nieuwe middencategorie te maken binnen de crossterreinen door de verwante regelgeving, waaronder de VLAREM-wetgeving, aan te passen. Dat zou eventueel een oplossing kunnen bieden voor de motorcross in Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen.

Minister, heeft dit beloofde overleg in maart al plaatsgevonden en zo ja, wat is daar het resultaat van? Zijn er al concrete voorstellen voor de motorcross? Heeft de nieuwe informatieronde iets opgeleverd voor de waterski en het kleischietsen? Wat is de volgende stap die u zult ondernemen? Wat zult u doen met de concrete suggestie om een nieuwe middencategorie voor motorcrossterreinen vast te leggen? Hebt u al stappen ondernomen om dit te laten onderzoeken en na te gaan welke mogelijkheden er zijn?

Collega's, mijn vragen sluiten aan bij een zeer langlopend verhaal. Wij hopen deze legislatuur nog te kunnen landen.

De voorzitter: De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts: Voorzitter, minister, collega's, het debat over de problematiek van de motorcrossterreinen in Vlaanderen sleept al vele jaren aan. Het heeft zelfs al een paar ministers versleten. Spijtig genoeg is er nog niets ten goede gekeerd. Integendeel, de motorcrosssport verkeert momenteel in reëel gevaar nu er nog slechts drie van de ooit meer dan honderd permanente motorcrossterreinen overblijven.

Nochtans, minister, doet de sector belangrijke inspanningen op het gebied van milieu. Zo werden de geluidslimieten met acht decibel verlaagd en werd een nieuwe methode voor geluidsmeting in gebruik genomen waarbij rekening wordt gehouden met de geluidsoverlast over een langere afstand.

Minister, ondanks alle beloften hebt u onlangs moeten toegeven dat het dossier opnieuw is stilgevallen. Volgens tienvoudig wereldkampioen Stefan Everts en vijfvoudig wereldkampioen Joël Smets is het geen vijf voor twaalf, maar reeds vijf over twaalf voor de motorcross in Vlaanderen. Zoals gezegd, worden steeds meer omlopen gesloten en komt er geen enkele omloop bij. Het wordt de hoogste tijd dat er actie wordt ondernomen, want anders is de motorcross in Vlaanderen binnen tien jaar verdwenen. Ook moeten klassiekers, zoals onlangs de BK-manche motorcross in Kester, voor één dag een vergunning kunnen krijgen om deze klassiekers bestaande te kunnen houden.

Minister, wanneer wordt er nu eindelijk actie ondernomen? Wanneer zal de Vlaamse Regering een standpunt durven innemen en knopen doorhakken door de locaties vanuit het gewest vast te leggen zodat trainings- en wedstrijdfaciliteiten kunnen worden gecreëerd? Dat geldt niet alleen voor de motorcross, maar voor alle lawaaierige en hinderlijke sporten die grote moeite hebben om een geschikte locatie te vinden. Minister, u hebt onlangs beloofd het dossier nieuwe wind in te blazen. Hoe zult u dat concreet doen?

De voorzitter: Mevrouw Werbrouck heeft het woord.

Mevrouw Ulla Werbrouck: Minister, in 1990 telde Vlaanderen nog 103 permanente motorcrossterreinen. Vandaag beschikken we nog over 4 gereguleerde omlopen, netjes verdeeld over de provincies Luik en Antwerpen. Ook tijdens deze legislatuur bleven we tot op heden spijtig genoeg steken in verschillende provinciale onderzoeksrondejes. Nadat de Vlaamse Regering in 2011 besliste dat ook havengebieden, industrieterreinen en militaire domeinen in aanmerking konden komen voor eventueel tijdelijke oefenterreinen, waren we terug bij nog een rondje provinciale onderzoeken om de knelpunten, behoeften en locaties in kaart te brengen.

Ik heb hierover al enkele schriftelijke vragen gesteld, maar ik ben nog niet veel wijzer geworden. Na het laatste Belgisch kampioenschap in Kester werd de problematiek opnieuw naar voren gebracht door onder andere de ex-wereldkampioenen motorcross Everts en Smets.

Ze hadden een duidelijke boodschap, zoals veel mensen in deze zaal: “Het is niet vijf voor twaalf, het is al vijf over twaalf.”

Minister, u hebt altijd gezegd dat u ermee bezig was en dat u beslissingen zou nemen. Onlangs zijn er weer beslissingen genomen. In West-Vlaanderen heeft men ook nog een rondje onderzoeken gedaan, en ze zijn er te weten gekomen dat er geen draagvlak meer is voor een permanent motorcrossterrein.

Minister, binnen welke termijn verwacht u een voorstel te kunnen voorleggen aan de Vlaamse Regering? Mogen we dat nog voor het zomerreces verwachten? Waarschijnlijk wordt dat moeilijk. U verklaarde ook dat de motorcrosswereld nood heeft aan duidelijkheid. Wat verstaat u onder de term duidelijkheid met betrekking tot dit dossier?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, op 2 juni 2013 gaf u een interview op de Kesterheide over de toekomst van de motorcross. Voor de permanente inplanting van omlopen voor lawaaierige sporten zijn al heel wat oefeningen gemaakt om zowel de ruimtelijke inplanting als de verenigbaarheid met de milieuwetgeving af te toetsen. In 2012 voerden we een versoepeling in om een stedenbouwkundige vergunning mogelijk te maken onder duidelijke voorwaarden voor lawaaisporten, waar de motorcross toe behoort, op onder andere bedrijventerreinen in havengebieden. We hebben dat hier toen behandeld.

Minister, momenteel blijkt dat er nog altijd een moeilijk evenwicht bestaat of zelfs niet bestaat tussen natuur en lawaaisporten en dat er van dat draagvlak weinig in huis komt. U haalde aan dat u in overleg trad met de gouverneurs. Uw voorgangers hebben dat ook al gedaan.

Minister, zijn er nog extra initiatieven die u van plan bent te nemen met betrekking tot motorcrossterreinen of de lawaaierige sporten in het algemeen? Of zegt u: “Nee, nu ben ik echt aan het eind van mijn Latijn”, en is het dat dan? Op welke plaatsen zijn er vandaag nog tijdelijke en permanente omlopen gepland? Zijn er nog zaken die we mogen verwachten? Wat zijn de resultaten van de vragen die u stelde aan de gouverneurs over de mogelijkheid voor tijdelijke en permanente omlopen? Kun je praten met die gouverneurs of zeggen ze: “Minister, trek uw plan en laat ons met rust”?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ook ik wil mijn duit in het zakje doen in dit vervelende dossier, dat mijn oren uitkomt. Al sinds ik iets te maken heb met de Vlaamse politiek, komt het met de regelmaat van een klok terug.

Ook Groen is vragende partij voor permanente oefenterreinen. Dat is ook het enige middel om de sport te laten leven en tegelijk eventuele conflicten met andere beleidsvelden – letterlijk of figuurlijk –, met natuur, omgeving, milieu, bewoning te vermijden, en om het wildcrossen tegen te gaan, want dan hebt u ten minste ook een aanbod.

Het maatschappelijk draagvlak om een oplossing te vinden voor die terreinen, is wel een zeer rekbaar begrip. Ik bemerk – en ik hoop dat dit geen kritiek is aan mijn collega’s die hier zitten – dat we hier allemaal pleiten om een oefening te doen, maar als men dat lokaal ook doet, zeggen de meerderheden en opposities daar maar al te graag: “Al wat je wilt, maar niet hier, inclusief havengebieden, militaire domeinen en bedrijventerreinen.” Ik kan concrete voorbeelden geven, maar ik zal dat niet doen omdat ik het niet wil personaliseren. Ook op het lokale politieke niveau speelt ‘not in my backyard’ mee. Als men dit denkbeeld over lokaal draagvlak blijft hanteren, dan komen we nergens.

Ik vind het flauw van een aantal lokale beleidsvoerders, waar er objectief gezien wel degelijk mogelijkheden zijn, om daartegen in te gaan. Ik heb geleerd uit contacten die mensen hier en daar hebben, nietwaar collega’s, dat de gouverneur, die dat maatschappelijk draagvlak moet verdisconteren, in zijn advies aan u, minister, dat nogal breed interpreteert en de eerste

strohalm die in de weg ligt als een object beschouwt die dat draagvlak onderuithaalt. Dat heeft dus duidelijk een zwakke bodem.

Minister, we moeten een oplossing hebben. Elke dag dat we die uitstellen, is zowel voor de sport als voor belendende percelen een kwalijke zaak. De tijd is gekomen dat het Vlaamse niveau een initiatief neemt. Misschien kan er vanuit de schoot van de Vlaamse Regering, waar toch enkele partijen vertegenwoordigd zijn, een breder draagvlak worden gezocht dat het nimby van een aantal van onze burgemeesters en schepenen kan overstijgen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Dit is inderdaad een thema dat niet nieuw is in deze commissie en al enkele jaren meegaat. De hele discussie over permanente crossterreinen heeft pro's en contra's. Destijds werden we geconfronteerd met wildcrossen en een wildgroei, en dat heeft ertoe geleid dat we moeten zoeken naar goed ingerichte terreinen. In dat opzicht is het goed dat we die oefening maken om tot goed ingerichte terreinen te komen.

Als je praat over goed en permanent ingerichte terreinen, dan wil dat ook zeggen dat je daar een concentratie van de activiteiten krijgt en dus ook van de overlast. Zeker voor de omgeving is de last verhoogd en zal men goed moeten weten waar het kan en onder welke voorwaarden. Het risico is dat waar het nog wordt gedoogd, men de discussie aangaat over de vraag of die gedoogsituatie in een permanente situatie kan veranderen. Zal dan het draagvlak niet onderuit worden gehaald? Want eigenlijk worden de lasten daar verhoogd. Een gedoogsituatie kan niet op elke locatie zomaar worden omgezet in een permanente situatie. Het is balanceren op het slappe koord om tot goede oplossingen te komen.

We moeten kijken waar eventuele mogelijkheden liggen en op welke manier het maatschappelijk draagvlak kan groeien en een antwoord kan geven om de last tot een minimum te beperken. Dat is belangrijk voor CD&V. Op een aantal locaties denken we dat er een draagvlak aanwezig is. Ik verwijs naar Neeroeteren in Limburg. Daar is effectief een draagvlak. Waarom wachten we dan nog om de inrichting te doen?

Minister, het maatschappelijk draagvlak is belangrijk, maar waarop wachten we om met de realisatie te beginnen? Of bestaan daar toch nog knelpunten? Kan de verruiming naar hardere bestemmingen zoals havengebieden, industrieterreinen enzovoort, zorgen voor bepaalde locaties?

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: In de praktijk gaan gemeenten soms zelf aan de slag met kleinschalige initiatieven. Ik denk aan Arendonk, Brecht, Lille. Telkens ontstaat daar toch weer een conflict en is het draagvlak zeker niet aanwezig. In Lille swingt het conflict op dit moment de pan uit, in Brecht is het in de maak. Dat is niet goed. Het is niet goed dat een gemeente die initiatieven neemt, ook al zijn ze kleinschalig. Het is ook niet goed dat er te veel wordt gedoogd. Gedogen wordt op een andere plek dan weer aangegrepen om te zeggen: daar mag het, dan beginnen wij hier ook. Ik pleit voor een Vlaams kader.

Minister, ik roep ons voorstel van resolutie in herinnering. Heeft de opening die we vorig jaar hebben gecreëerd naar industrieterreinen en havengebieden, al een meerwaarde opgeleverd? Zijn er bijkomende kansen gecreëerd? Ziet u zelf een meerwaarde of een mogelijke oplossing?

De voorzitter: Mevrouw Kindt heeft het woord.

Mevrouw Els Kindt: Minister, ik voel me moreel verplicht om iets te zeggen. Als provincieraadslid ben ik samen met Carl Decaluwe, ex-Vlaams parlementslicid, gegaan voor het realiseren van zulke terreinen. Bovendien hebben we vorige week een West-Vlaams sportcharter ondertekend, samen met de gedeputeerde van Sport en vertegenwoordigers van elke partij van het Vlaams Parlement. Een van de pijlers in het charter betreft het maximaal inzetten op moeilijke ruimtelijke dossiers. Dit is het beste voorbeeld van een moeilijk in te plannen ruimtelijk dossier.

In West-Vlaanderen is er sinds 2002 al gezocht naar een terrein. Ik heb hier een overzichtslijstje. In 2011 waren we verheugd door de aanpassing van het decreet omdat we een voorstel klaar hadden in de achterhaven van Zeebrugge. Het was op maat geschreven, maar jammer genoeg – minister, u weet ook wel waarom dit van tafel is geveegd – kunnen we niet voortgaan met dit project. Het mag ons dan ook niet verwonderen dat motorcrossers nog altijd ontgoocheld zijn en vol verwachting staan te kijken. Misschien moeten we harder optreden vanuit het Vlaamse niveau en kijken wat u, minister, nog uit de kast kunt halen.

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Ik ben blij dat er nog altijd veel interesse is. Mijnheer Caron, u hebt het prachtig verwoord, we zitten in een situatie dat iedereen vindt dat het er moet komen, en ik zou het niet nimby, maar BANANA (Build Absolutely Nothing Anywhere Near Anyone) noemen, en dat geldt zeker voor motorcrossterreinen.

Ik heb al heel wat inspanningen gedaan om de zoektocht te faciliteren zoals bedrijventerreinen en brownfields betrekken. Jullie hebben de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening gewijzigd, zodat de bedrijventerreinen en havengebieden in aanmerking kwamen voor tijdelijke motorcrossterreinen. De Vlaamse Regering heeft ook de zoektocht naar militaire domeinen als een mogelijkheid ondersteund. Wat ik heel goed vind, is dat de sector zichzelf heeft georganiseerd. Ze hebben één aanspreekpunt, zowel voor de gemotoriseerde sporten als voor het kleiduifschieten als voor het waterskiën. Ten slotte wordt de verdere ontwikkeling van elektromotoren aangemoedigd. Ik besef heel goed dat dit nu zeker nog geen volwaardig alternatief is, maar wellicht is het wel al een alternatief voor jeugdopleidingen of voor recreatief gebruik. Misschien kan het later worden voortgezet.

Ik herinner mij de eerste discussies in een commissie in het parlement. Er waren heel wat cynische en sceptische opmerkingen toen ik zei dat ik een draagvlak wou creëren via de provincies. Maar ik denk dat het een juiste manier van werken is. De provincies konden daar een voorttrekkersrol in nemen en hebben dat ook gedaan. Ik heb eind december 2012 een nieuw schrijven gericht aan de provincies om te weten waar we stonden. In maart en april heb ik van hen antwoord gekregen. We zijn dan de overlegrondes gestart en deze week ziet het kabinet de laatste van de provincies.

Die overlegrondes met de provincies gebeuren samen met collega Joke Schauvliege – ik denk dat iedereen wel beseft waarom – maar ook in overleg met de sector. En dat vind ik wel goed. Eric Geboers, voor iedereen die iets van motorcross kent, welbekend, is daar het aanspreekpunt en is mee aanwezig op de overlegrondes. We krijgen daar een stand van zaken over de concrete terreinen, maar ook een aantal algemene opmerkingen. Een aantal vragen die nog moeten worden uitgeklaard, komen daar aan bod.

Als ik de laatste overlegronde heb afgesloten en antwoord heb op de vragen die er nog komen, wil ik kort na het zomerreces in ieder geval met een standpunt naar de Vlaamse Regering trekken. Ik zeg niet dat de Vlaamse Regering ja of nee zegt, maar, zoals ik al op de laatste motorcross heb gezegd, vind ik dat iedereen nu stilaan moet gaan weten of er al dan niet plaats is of, of er al dan niet een draagvlak is.

Zonder vooruit te lopen op de besluitvorming, zijn er uit die gesprekken toch een aantal elementen duidelijk naar voren gekomen. Zowel de vorige als de huidige provinciebesturen willen hun rol in dit dossier bevestigen. Ik stel bovendien vast dat een totaalpakket alleen mogelijk is met verschillende deeloplossingen: we moeten komen tot een combinatie van tijdelijke en gereglementeerde omlopen. Die gereglementeerde omlopen dienen dan voornamelijk als oefenterrein. Ik verwijs daarbij ook – zoals de heer Gysbrechts, denk ik – naar de VLAREM-wetgeving en de vraag om die wetgeving bij te stellen naar een filosofie van tussencategorieën, waarbij de uitbreiding van het aantal dagen om te trainen voor en na een crosswedstrijd mogelijk wordt. Samen met collega Schauvliege hebben we dat vernomen en wij onderzoeken nu of dat een mogelijkheid is om tot een totaaloplossing te komen

waarbij iedereen aan bod kan komen. Daarnaast is er uit de gesprekken ook gebleken dat de nood het grootst is aan oefenterreinen die ook in de week kunnen worden gebruikt. Dat is weer typisch een perceptieprobleem. Het idee bestaat dat, als je een oefenterrein in de week gebruikt, het dan zeven dagen op zeven, van 's morgens tot 's avonds wordt gebruikt. Dat wenst de sector zeker niet: zij wensen enkele dagen in de week, gewoonlijk in de namiddag te kunnen trainen. Oefenterreinen zijn niet alleen cruciaal om de sporter de kans te geven om te oefenen, maar ook om wildcrossen tegen te gaan. Bovendien moet het mobiliteitsaspect er heel anders worden ingeschat dan bij de organisatie van wedstrijden, waar heel veel mensen naartoe komen.

Afsluitend zou ik willen stellen: het is niet toevallig dat dit al van ver voor mijn ambtstermijn een probleem is. Het is een moeilijke zoektocht tussen draagvlak en de schaarste die er is. Hier gaat iedereen altijd akkoord, maar plaatselijk verzetten zowel jullie partijen als de mijne zich als er een terrein in hun buurt komt. We zien nu echter dat de sector en de provincies engagementen willen nemen. Ik wil dan ook een voorstel doen aan de Vlaamse Regering in de loop van september. Als het antwoord nee is, dan is het nee, maar dan weten we waar we staan. Is het antwoord ja, dan kunnen we een stap verder zetten. Op basis van een gedetailleerde stand van zaken, zijn we het nu aan de sector verplicht om duidelijkheid te scheppen. Dat wil ik in september ook doen. We zullen kijken waar we dan staan.

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Minister, dank u voor uw antwoord. Een aantal antwoorden op de vragen heb ik al gehoord tijdens het interview op de motorcross in Kester. Mijn vraag was ingediend voor het bewuste interview, dat toch nog eens opnieuw aan de boom heeft geschud, en dat is goed.

In ieder geval hopen wij dat er eindelijk een einde komt aan die lange tunnel. Mijn allereerste vraag over motorcrosstraining in deze legislatuur ben ik begonnen met te verwijzen naar een vraag van 2001 of 2002, en ik gebruikte dezelfde inleiding. Het klopt wat u zegt: het is een heel langlopend dossier. Ik hoop dat u er inderdaad aan voortwerkt en dat er absoluut resultaten worden geboekt. Ik bekijk het vanuit het standpunt van een vast lid van de commissie Sport. U hebt gelijk: iedereen zegt altijd en overal dat er voor deze sport iets moet worden gedaan en iedereen wijst naar de geweldige geschiedenis die we hebben. Dat is natuurlijk correct, maar er moeten natuurlijk oplossingen komen. Minister, ik hoop heel oprecht dat u en iedereen die ermee te maken heeft, deze sportsector eindelijk eens duidelijkheid kan schenken, en hopelijk positieve duidelijkheid.

De voorzitter: Mevrouw Werbrouck heeft het woord.

Mevrouw Ulla Werbrouck: Minister, bedankt voor uw antwoord. Maar het is een antwoord dat we al een paar keer hebben gehoord. Ik ben er mij van bewust dat het geen gemakkelijke materie en geen gemakkelijke problematiek is. De spanning tussen sport en overlast, gecombineerd met het milieueffect: dat is dansen op een slappe koord.

Onze partij heeft dan ook altijd gevraagd om niet nog eens een rondje langs de provincies te doen, maar effectief vanuit het Vlaamse niveau duidelijke afspraken te maken en duidelijke beslissingen te nemen. U hebt al een paar keer beloofd om duidelijkheid te brengen, we hebben nu al vier jaar die duidelijkheid gevraagd en we hebben die nog altijd niet gekregen. Het is nu opnieuw over het reces getild. Ik vind dat heel jammer. De motorcrosswereld heeft al één aanspreekpunt gemaakt en werkt dus samen. Wij moeten nu ook samenwerken om die mensen eindelijk duidelijkheid te bieden. We hebben de codex ook veranderd. Het is jammer dat wij niet landen. Ik vind het heel jammer dat het weer over het reces wordt getild. We moeten nu vanuit Vlaanderen een beslissing nemen. Als het ja is het ja, is het nee, dan is het nee, maar er moet duidelijkheid komen. Nu wordt dat altijd maar vooruit geschoven. In september wordt het weer doorgeschoven naar het einde van het jaar en dan zijn we in verkiezingsmodus en dan wordt het een verkiezingsitem. Ik wil dat niet als verkiezingsitem,

ik wil gewoon dat die mensen kunnen trainen en wedstrijden rijden, binnen de bestaande reglementeringen.

Ik hoop, minister, dat er een oplossing komt, en dat het positief zal zijn voor de motorcrossmensen.

De voorzitter: De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts: Minister, ik hoop dat ik mij vergis – ik denk dat niet veel politici dat zullen zeggen –, maar ik vrees dat de Vlaamse Regering voor de verkiezingen van 2014 in dit dossier geen knopen zal doorhakken en dat ze de hete aardappel verder voor zich zal uitschuiven. Ik twijfel er niet aan dat binnenkort de verkiezingsprogramma's van de traditionele partijen weer bol zullen staan van de beloftes dat men de motorcrosssport in Vlaanderen gaat redden.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Ellende alom, als ik dit zo hoor. Maar ik heb toch één lichtpunt uit deze discussie gehaald. Collega Caron heeft inderdaad opgeroepen om ons te verzetten tegen het nimbyndroom. Ik weet toevallig dat de collega een zeer grote, wat verwilderde tuin heeft, met nogal wat putten en bulten. Dat kan mogelijkheden bieden, en voor mij is dat een lichtpunt. Met lawaai zullen de burens geen problemen hebben, want ze zijn wel wat gewoon. (*Gelach*)

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Collega Vandaele, er staat een camera in deze ruimte, dus ik gedraag mij.

Minister, ik ben meestal niet zo negatief, maar ik ga nu toch een negatieve opmerking maken. Deze Vlaamse Regering begint steeds meer te lijken op een groep van gewichtheffers. Die tillen namelijk alles, en deze regering tilt ook alles: zover mogelijk over het reces, en straks over de verkiezingen.

Ik daag u dus uit, zoals sportievelingen onder elkaar doen. Als ik win, legt u een proef tegen mij af, en omgekeerd ook, bijvoorbeeld de Mont Ventoux om ter eerst oprijden. Voel u vrij om iets anders te kiezen als u wint. Ik hoop dat u wint. We zijn nu in juli, september lijkt mij geen onredelijke termijn om met een voorstel naar de regering te stappen. Ik daag u uit om voor Kerstmis een door de Vlaamse Regering besliste oplossing op de tafel te leggen. Misschien zal het niet de oplossing zijn die ik helemaal met u deel – tant pis voor ons en tant mieux voor u en tant mieux voor de motorcrosssport. Maar ik vind dat een oplossing hier absoluut een noodzaak is, ik daag u uit om die te zoeken, en ik hoop dat ik mijn weddenschap verlies en dat u de proef mag bepalen.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens: Voorzitter, mijn excuses dat ik maar de helft van het debat heb meegemaakt. Ik zat nog in de commissie Binnenlands Bestuur.

Minister, dit is een heel moeilijke oefening, daarover ben ik het volledig met u eens. Anderzijds zijn er voorbeelden uit het verleden waar we wel een draagvlak hebben gevonden op verschillende bestuursniveaus en waar we mee verder moeten. We moeten ons goed realiseren dat we al een tijdje met dit dossier bezig zijn. We zitten nu in de unieke situatie – en daarmee leggen we natuurlijk veel verantwoordelijkheid bij u – dat de minister van Sport tegelijkertijd ook bevoegd is voor Ruimtelijke Ordening. Dat spaart heel wat overleg uit. Dat kan op het kabinet zelf worden georganiseerd. Op basis van de bevraging van de provincies, op basis van die gebieden waar er wel draagvlak is, en op basis van uw dubbele bevoegdheid voor Sport en Ruimtelijke Ordening, kan in september de kraan helemaal worden opgedraaid.

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Ik neem die uitdaging heel duidelijk aan. Het kan echt niet dat die mensen zo lang niet weten of het lukt of niet. Ik garandeer niet dat we een oplossing hebben, ik garandeer wel dat we duidelijkheid moeten hebben. Dat wil ik echt naar voren brengen. Ik zal het binnen de Vlaamse Regering bespreken. Er is immers ook nog collega Schauvliege en de VLAREM-wetgeving. En er zijn al jullie partijen. En ik roep jullie eens te meer op, ik roep alle partijen op om diezelfde houding die jullie hier in de commissie hebben, ook op het niveau van de provincie of de gemeente aan te nemen. Dan hadden we immers al lang, maar al lang motorcrossterreinen gehad.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de internationale beschermingsmaatregelen van de bruinvispopulatie in de Noordzee - 1970 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, net zoals de voorbije jaren spoelen ook dit jaar dode bruinvissen aan op onze stranden. De teller voor 2013 stond op 12 juni al op 93 gestrande dieren en we zijn nog niet halfweg het jaar. Sinds 3 mei spoelden niet minder dan 35 bruinvissen aan. Dat is er elke dag één.

Bruinvissen staan op de bijlage van het Soortenbesluit bij de walvisachtigen ingeschreven en genieten de hoogste bescherming. De soort komt in aanmerking voor maatregelen en programma's van soortenbehoud op voorwaarde dat ze als met uitsterven bedreigd, bedreigd, kwetsbaar of zeldzaam zijn opgenomen in een rode lijst conform artikel 5. Hier knelt het schoentje, want er is nog geen rode lijst van zoogdieren. U beloofde vorige week in deze commissie beterschap en zei dat eind 2013 de goedkeuringsprocedure voor de rode lijst van zoogdieren moet kunnen worden gestart.

De afgelopen jaren haalden de bruinvissen het plenum en waren ze het voorwerp van vragen om uitleg en schriftelijke vragen. Grosso modo gingen de debatten over de effecten van warrelnetten in de strandvisserij en de inspanningen die u als minister al dan niet deed voor de soort.

Minister, ik herinner u aan een paar opmerkelijke uitspraken betreffende het beschermen van de soort op internationaal vlak. De eerste was in antwoord op een vraag om uitleg van mevrouw Hostekint van 8 mei 2012. Ik citeer: "Om effectief en duurzaam te zijn op populatieniveau moet de problematiek overigens grensoverschrijdend worden aangepakt. Er is een soortenbeschermingsprogramma nodig op basis van het Soortenbesluit. Dit moet wel ruimer dan alleen Vlaanderen worden bekeken. Het ANB heeft al eerste voorbereidende contacten gelegd met de buurlanden Frankrijk, Nederland en het Verenigd Koninkrijk." Het lijkt er dus op dat er toch wel degelijk aan een soortenbeschermingsprogramma wordt gedacht.

Een tweede citaat haal ik uit uw antwoord op een schriftelijke vraag van de heer Vanlerberghe van 11 april 2013. U stelde toen: "Om de bruinvis effectief en duurzaam te beschermen moet een aanpak worden uitgewerkt voor de volledige Noordzeepopulatie (populatie migreert van Noord-Nederland tot Zuid-Frankrijk) in nauwe samenwerking met de aan de Noordzee palende landen. Indien hierbij wordt aangetoond dat bijkomende Vlaamse maatregelen noodzakelijk zijn voor deze duurzame instandhouding kunnen deze via een soortenbeschermingsprogramma geoperationaliseerd worden."

Daaruit maak ik op dat de huidige maatregelen ook voor u, minister, hoewel u in het verleden toch enige aarzeling toonde, niet volstaan om de populatie duurzaam en effectief te beschermen.

Minister, hoe staat het met het internationale soortenbeschermingsprogramma voor de bruinvis waarnaar u in uw antwoord op de vraag van mevrouw Hostekint verwijst? U had het over overleg tussen het ANB en de buurlanden. Is dat overleg er geweest? Loopt het momenteel nog? Zijn daar resultaten van?

U stelde in het recente verleden in de commissie dat de bruinvis geen prioriteit is als te beschermen diersoort, “getuige de toegenomen populatie van het dier in de Noordzee”. Nochtans geeft u in het antwoord op de schriftelijke vraag van de heer Vanlerberghe toch aan dat het dier duurzaam en effectief dient te worden beschermd, maar dat u dat wilt doen samen met de buurlanden. In welk opzicht zult u dit voornemen verder concretiseren?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Vandaele, het klopt dat er in de plenaire vergadering al heel wat vragen over werden gesteld en dat er ook een aantal schriftelijke vragen over werden gesteld. Het antwoord blijft eigenlijk hetzelfde, dat zal u waarschijnlijk niet verwonderen.

Het klopt dat er een aantal contacten zijn geweest. Dat hebben we ook vermeld. We moeten echter goed beseffen dat Vlaanderen in deze discussie niet de hoofdrolspeler is. In vergelijking met sommige Europese landen hebben we een kleine kust, waardoor het aantal bijvangst ook relatief beperkt is. Sommige landen die aan de Noordzee grenzen, hebben heel uitgestrekte stranden en een heel intensief gebruik van warrelnetten bij strandvisserij. Daar is die problematiek veel groter. Er zijn dus contacten, maar het is moeilijk om alleen van ons uit een en ander in beweging te zetten.

We zijn dus klaar om, wanneer nodig een bijdrage te leveren aan een Europees soortenbeschermingsplan voor de bruinvis. We beschikken immers als enige van alle betrokken landen over een gedetailleerd meetnet met een uitgebreide dataset en een uitgewerkt, operationeel juridisch instrumentarium. We zijn koploper op het vlak van wat we doen, we brengen het aan op de niveaus waar we dat kunnen, maar we kunnen het niet alleen en proberen anderen dus mee te krijgen.

U weet – ik heb het al een paar keren gezegd – dat we voor de opmaak van soortenbeschermingsprogramma’s een prioriteitenlijst hebben opgemaakt. Aan de hand van objectieve criteria hebben we bepaald wat het meest dringende is, welke soort het meest acuut wordt bedreigd. De bruinvis staat op de 15e plaats. Er wordt dus wel degelijk aan gewerkt, maar het gebeurt gefaseerd en aan de hand van een timing. Het is onmogelijk om al die programma’s op een-twee-drie klaar te krijgen. Heel concreet wil dit zeggen dat, volgens de huidige planning, in 2015 zal worden gestart met de opmaak van een soortenbeschermingsprogramma.

Ik wil wel benadrukken dat u daar ook niet alle oplossingen van moet verwachten. Een eenzijdige aanpak op Vlaams niveau zal niet volstaan om globaal het probleem van de bijvangsten op te lossen. Ook andere spelers zullen stappen moeten zetten.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, u zegt dat de impact van ons land beperkt is. Toch is het aantal strandingen gigantisch – ik heb daarnet de cijfers gegeven. U zei zelf ook dat we over accurate informatie beschikken. Ik denk dat we daar toch iets mee moeten doen. U zegt dat er in 2015 zal worden gestart met de opmaak van een soortenbeschermingsprogramma. Dat is toch al iets, maar ik had het liever sneller gezien.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Ik vind het onwaarschijnlijk dat er zo weinig gebeurt. We krijgen al jarenlang hetzelfde antwoord. Het enige perspectief dat we krijgen, is dat er in 2015 een soortenbeschermingsprogramma van start zal gaan. Als parlementslid word je door zoiets toch met verstomming geslagen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de prospectie van GIS-projecten in het kader van het Kyoto-protocol - 1999 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, de nieuwe periode rond klimaatbeleid, de periode 2013-2020, is natuurlijk al van start gegaan. De Vlaamse Regering heeft vorige week vrijdag het Vlaams Klimaatbeleidsplan definitief goedgekeurd. Ik heb daar heel wat kritiek op, maar goed, dat is het onderwerp van deze discussie niet.

Intussen zitten we nog altijd met een kloof voor de periode 2008-2012. In die periode hebben we in Vlaanderen te veel CO₂ en andere broeikasgassen uitgestoten. Om die kloof te dichten, moet er tegen 2015 nog een afrekening gebeuren. Ik heb uit schriftelijke vragen begrepen dat er eind dit jaar meer duidelijkheid zal bestaan over wat de kloof nu eigenlijk exact is. Op dit moment gaat het alleen over schattingen van hoeveel broeikasgassen we hebben uitgestoten.

Er zijn wel al een aantal keuzes gemaakt over hoe we die kloof zullen dichten. U hebt dat al meermaals uitgelegd in dit parlement. U hebt al een aantal antwoorden geformuleerd op een reeks schriftelijke vragen van mij. Het komt er eigenlijk op neer dat u emissierechten zult aankopen van landen die onder het Kyoto-protocol vallen, namelijk de Assigned Amount Units (AAU's) en daaraan gekoppeld de Green Investment Schemes (GIS), een soort vergroening van die AAU's.

Minister, u weet ongetwijfeld dat daar heel wat kritiek op is. In het algemeen is er kritiek op het systeem van de emissierechten. Eigenlijk zou je zo'n kloof inzake broeikasgasuitstoot moeten dichten met interne maatregelen. Er bestaat echter een rangschikking van welke maatregelen slecht en minder slecht zijn om emissierechten en dergelijke aan te kopen in het buitenland. Die AAU's in Oost-Europa, Oekraïne en Rusland staan ongeveer het laagst in die rangschikking. Waarom is dat zo? Indertijd hebben die landen veel te veel rechten toegekend gekregen. Er is internationale consensus dat die rechten aankopen niet de beste manier is om aan klimaatbeleid te doen. Nadien is het GIS-systeem uitgedacht. Ook daar bestaat echter veel kritiek op, vooral omdat er geen controle op is. Je kunt kritiek hebben op het fameuze Clean Development Mechanism (CDM), waarbij rechten kunnen worden aangekocht in landen als China, India en dergelijke, maar daarover bestaat tenminste nog een internationaal kader van de Verenigde Naties. Bij het GIS-systeem is dat niet het geval.

Minister, in het verleden hebben we al van gedachten gewisseld over duurzaamheidscriteria. Wat zijn de voorwaarden die gekoppeld zijn aan het aankopen van emissierechten? U hebt altijd gezegd dat we geen bijkomende voorwaarden stellen en dat de voorwaarden die binnen de Verenigde Naties gelden, voldoende zijn voor ons. Op federaal niveau volgt men een andere logica. Daar wil men wel extra duurzaamheidscriteria hanteren, omdat dat ook noodzakelijk is. De Vlaamse Regering, of u als minister van Leefmilieu, maakt die analyse blijkbaar echter niet. U stelt dus geen bijkomende voorwaarden wat CDM of joint implementation betreft. Ook wat de AAU's en de vergroende AAU's betreft, heb ik uit de antwoorden op de schriftelijke vragen begrepen dat er geen bijkomende voorwaarden worden gesteld qua duurzaamheid, ondanks het feit dat er vandaag eigenlijk nog geen bestaan.

Minister, wat zijn de kwaliteitsgaranties als u die AAU's en GIS aankoopt? Ik heb begrepen dat uw departement prospectie heeft gedaan. Echt veel wijzer geraak ik echter niet uit de informatie die ik krijg als antwoord op mijn schriftelijke vragen. Wat zijn de criteria? Is de prijs van die emissierechten doorslaggevend of is de vergroeningsgraad dat?

Een fundamentele kritiek is uiteraard het tijdsprobleem. Je kunt natuurlijk zeggen dat het al bij al goed is dat er uitstoot wordt vermeden met zo'n groen project. Maar als we vandaag projecten opstarten om de kloof van enkele jaren geleden te dichten, zit je natuurlijk met een tijdsprobleem. Als we vandaag zo'n project realiseren en uitstoot vermijden, is dat iets anders dan wanneer dat project enkele jaren geleden zou zijn gerealiseerd. Ik zou graag eens een duidelijke visie horen en niet louter een technische visie, hoe we boekhoudkundig ons klimaatbeleid vormgeven. Wat zijn de duurzaamheidscriteria? Wat zijn de kwaliteitsgaranties? En bovendien: trekt u lessen uit het verleden, van andere overheden? De federale overheid was in 2008 een van de eersten om zo'n project op te starten, maar men is daar snel van teruggekomen omdat men grote twijfels had bij de duurzaamheid van die projecten. In welke mate trekt u mee lessen uit het verleden, uit de ervaringen van onder meer het federale niveau?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Sanctorum, u weet dat de Vlaamse Regering op 27 april 2012 heeft beslist welke criteria we zouden toepassen voor die GIS-contracten. Op basis daarvan heeft het departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE) inderdaad een aantal aftastende gesprekken gevoerd over de aankoop van AAU's via de Green Investment Schemes met verschillende Europese landen: Letland, Estland, Litouwen, Polen, Bulgarije en Hongarije.

De Vlaamse Regering heeft in 2012 beslist om bepaalde criteria te gebruiken bij de beoordeling van die geprojecteerde GIS-systemen: prijs, vergroeningsgraad, administratieve kosten, earmarking van de opbrengsten, verzekeren van additionaliteit, vermijden van dubbeltellingen, interne organisatie, opvolging en rol van de koper hierin en contractuele garanties. Er zijn dus absoluut criteria op basis waarvan we dat doen.

Het Vlaams regeerakkoord bepaalt bovendien dat, bij de aanvullende aankoop van emissierechten, de internationale voorwaarden op het vlak van duurzame ontwikkeling moeten worden toegepast. Sinds april 2012 is er heel wat veranderd. De internationale koolstofmarkt kende een sterk dalende trend. De prijs van een secundaire Certified Emission Reduction (CER), een internationale Kyoto-eenheid die voortvloeit uit een CDM-project (Clean Development Mechanism), zakte significant. Het is in elkaar gestuikt, zoals we dat hier zeggen.

De prijzen van groene AAU's volgden deze neerwaartse tendens. Door de sterk gewijzigde marktcontext en tevens de impact hiervan op de effectiviteit van Green Investment Schemes, werd de beslissing aangaande het overbruggen van de resterende reductie-inspanning voor de eerste Kyotoperiode 2008-2012 geheroriënteerd. We kopen geen AAU's meer aan, maar wel CER's en Emission Reduction Unit (ERU) uit de projectgebonden flexibiliteitsmechanismen van het Kyoto-protocol. Die zijn trouwens groener dan de AAU's.

Hoewel de internationale of Europese regels dit niet voorschrijven, zullen we bijkomend bij de CER's en ERU's, nog een aantal projectcategorieën uitsluiten. Dat zijn die voor de ETS-bedrijven voor de handelsperiodes 2008-2012 of 2013-2020. Daarnaast hebben we uitdrukkelijk gesteld dat om het zo duurzaam mogelijk maken de volgende kredieten voor ons niet in aanmerking komen: CER's en ERU's uit projecten waarbij trifluormethaan wordt vernietigd, omdat deze aanzienlijke 'windfall profits' genereren en de uitfasering van ozonafbrekende stoffen bemoeilijken; CER's en ERU's uit projecten waarbij distikstofoxide of lachgas, afkomstig van de productie van adipinezuur wordt vernietigd, om gelijkaardige redenen; CER's en ERU's die worden gegenereerd uit nucleaire installaties; CER's en ERU's afkomstig uit landgebruik, verandering in het landgebruik en bosbouwactiviteiten; CER's en ERU's uit projecten waarbij distikstofoxide afkomstig van de productie van salpeterzuur wordt vernietigd; CER's en ERU's uit grote waterkrachtprojecten; CER's en ERU's afkomstig uit projecten waarbij de energie-efficiëntie van steenkoolcentrales wordt verbeterd of de bouw van nieuwe steenkoolcentrales; ERU's uit JI track I-projecten. Al die projecten hebben we uitgesloten.

U ziet, mijnheer Sanctorum, dat we voor onszelf hebben beslist: AAU's niet. De kwaliteit is op dit moment absoluut onvoldoende doordat de markt is veranderd. We schakelen over naar de CER's en ERU's, met bijkomende criteria die we onszelf hebben opgelegd om de duurzaamheid te garanderen. Als u zegt dat we daar geen aandacht voor hebben, dan klopt dat niet. We hebben die afspraken gemaakt en op basis daarvan zullen we dat ook doorvoeren.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, ik ben blij met deze evolutie. Dit is in elk geval een vooruitgang. Ik had in het Klimaatbeleidsplan gezien dat er geen sprake meer was van die GIS. Er was alleen maar sprake van de SER's en ERU's, uit respectievelijk CDM en Joint Implementation. Dat zijn zeker geen heiligmakende systemen, maar het is in elk geval een vooruitgang ten opzichte van de bottom, de AAU's en de zogezegd vergroende AAU's. Dat is een positieve evolutie. Ik ben bereid om dat te erkennen.

Wat het kader betreft: er bestaat een zwarte lijst van SER's en ERU's, maar het staat nog altijd in contrast met de scenario's op het federale niveau. Daar is die zwarte lijst een heel stuk uitgebreider. In uw lijst gaat het vooral over de waterstoffluorverbindingen, steenkoolcentrales, nucleaire centrales, lachgas. Op zich is het goed dat die worden uitgesloten, maar er zijn nog heel wat andere projecten die ook beter niet in aanmerking zouden komen en die federaal wel worden uitgesloten.

Bovendien werkt de federale overheid met een lijst van criteria, een voorkeurlijst naast de zwarte lijst. Minister, het is een stap in de goede richting, maar het kader is absoluut nog niet volledig. Dit sluit aan bij de kritiek van de Minaraad en zelfs het Rekenhof. Ik hoop dat u de komende maanden toch nog bijkomende duurzaamheidscriteria zult samenstellen. Dat hoop ik van ganser harte.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Els Kindt tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de mogelijke inlassing van een inspraakprocedure voor landbouwers in het kader van de actualisering van het historisch permanent grasland - 2030 (2012-2013)

Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de inventarisatieoperatie van de historisch permanente graslanden in West-Vlaanderen door het INBO - 2048 (2012-2013)

Vraag om uitleg van de heer Jurgen Vanlerberghe tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de inventarisatie en bescherming van historisch permanente graslanden - 2079 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Kindt heeft het woord.

Mevrouw Els Kindt: Minister, in deze commissie werd de discussie al een aantal keer gevoerd over het in kaart brengen van het historisch permanent grasland. Ik zou graag de inspraak in de procedure aankaarten. Zoals gekend voert het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) samen met de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) deze maand een veldcampagne uit in de landbouwstreek van de kustpolders in West-Vlaanderen, om daar met een honderdtal medewerkers de kaart van het zogenaamde historisch permanent grasland te actualiseren.

De bedoeling van de campagne is te omschrijven welke percelen nu precies deel uitmaken van het areaal historisch permanent grasland. Tijdens de veldcampagne worden op perceelniveau reliëf en relevante flora in kaart gebracht. De eigenschappen van elk individueel perceel zullen worden genoteerd. Die gegevens worden aangevuld met informatie over het reliëf dat zichtbaar is op de recentste luchtfoto's. Deze informatie zal eenduidig bepalen tot welk type een bepaald perceel behoort en dus ook welke rechten en plichten daarmee samenhangen.

Het is de bedoeling om tegen oktober een nieuwe digitale kaart historisch permanent grasland klaar te hebben. De kwalificatie heeft voor landbouwers uiteraard juridische gevolgen, voornamelijk met betrekking tot het scheuren van grasland. Uit eerdere analyse voor het poldergebied, waarbij de biologischewaarderingskaart werd vergeleken met de gegevens van de jaarlijkse perceelaangifte, stelde men een grote foutenmarge vast. Mede daardoor wordt deze actualisering door alle betrokken partijen toegejuicht.

De vakpers stelt wel dat ze aan deze inventarisatie graag een inspraakprocedure en/of beroepsmogelijkheid voor de betrokken landbouwers zou willen koppelen. Als mogelijke optie wordt een verificatiecommissie voorgesteld zoals dat onder meer ook gebeurd is in het kader van het Mestdecreet.

Minister, op welke manier wordt de inspraak van de betrokken landbouwers gegarandeerd in de procedure? Zult u in een inspraak- of beroepsmogelijkheid voorzien op de uiteindelijke resultaten van de actualisatie?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Het INBO is inderdaad bezig met het inventariseren van het historisch permanent grasland in de kustpolders van West-Vlaanderen. Zo kan worden bepaald welke percelen deel uitmaken van het areaal historisch permanent grasland en welke natuurwaarden aanwezig zijn. In juli en augustus worden de gegevens gedigitaliseerd, tegen oktober komt er een nieuwe digitale kaart.

De voorbije jaren werd er in de commissie Leefmilieu verschillende keren gedebatteerd over het gebrek aan bescherming van de West-Vlaamse poldergraslanden in agrarisch gebied, vooral dan die met landschappelijke waarde.

Minister, wat is uw beweegreden om deze grootschalige inventarisatie, die moet uitmonden in een actualisering van de biologische waarderingskaarten, uit te voeren? Ook in het verleden is al sprake geweest van een actualisering en zijn daar al stappen voor gezet. Welke gebieden worden precies onderzocht? Betreft het enkel historisch permanent grasland dat reeds bescherming geniet omdat het gelegen is in het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN), in Speciale Beschermingszones (SBZ) of in groen-, park-, buffer- en bosgebieden, of betreft het ook gebieden van historisch permanent grasland in agrarisch gebied met landschappelijke waarde? Ik vermoed van wel, maar ik hoor u dat toch graag nog eens bevestigen.

Minister, indien het onderzoek ook de inventarisatie van historisch permanent grasland buiten de huidige beschermingszones omvat – wat ik hoop – en het onderzoek aantoont dat er zich ook daar waardevol historisch permanent grasland bevindt, welke stappen zult u dan zetten om ook die gebieden beter dan vandaag te beschermen? Welke definitie van 'waardevol' zult u dan hanteren? Ook daarover is er in het verleden immers discussie geweest.

De voorzitter: De heer Vanlerberghe heeft het woord.

De heer Jurgen Vanlerberghe: Minister, ik wil dit probleem vanuit een ander oogpunt bekijken. Ik verwijs naar een mededeling van de Vlaamse Regering van een jaar geleden, waarin u de koppeling maakt tussen het beschermde karakter van de graslanden en de bedrijfstoelageregeling. U haalt het individueel referentieareaal uit het beschermend karakter.

Naar aanleiding van de recente discussie heb ik aan de minister-president, bevoegd voor de landbouw, gevraagd hoe dat principe precies heeft gewerkt in de Oostkustpolders. In zijn

antwoord zegt dat minister-president dat het over 39 hectare gaat. Uit de registratie op perceelsniveau sinds 2000 blijkt dat 18,7 hectare daarvan sinds geruime tijd als akker in gebruik is en ten onrechte als grasland wordt bestempeld. Hij koppelt daaraan dat zelfs de meest recente biologische waarderingskaart waarop men zich baseert om ecologische graslanden aan te wijzen, wel wat meer fouten bevat. De resterende 20,3 hectare werd inderdaad omgezet naar akker. Hiervan werd 15,5 hectare gevat door de randvoorwaarde voor het behoud van het blijvend grasland. Dit is conform de regelgeving die toelaat dat het blijvend grasland na vijf jaar wordt verlegd, op voorwaarde dat deze gecompenseerd wordt.

Als we het hebben over bescherming, valt de kanttekening te maken dat bij de randvoorwaarde behoud blijvend grasland de ecologische kwaliteit van de graslanden niet in aanmerking wordt genomen. Dat betekent dat er een grote hoop gras wordt beschermd zonder dat wordt afgewogen of ook de natuur er iets aan heeft. Dat lijkt me in tegenstrijd met het beschermend karakter, waar u naar verwijst in uw mededeling aan de Vlaamse Regering. Een en ander is onlosmakelijk verbonden met de binnenkort definitief vast te stellen instandhoudingsdoelstellingen over de te realiseren oppervlaktes.

Minister, ik had enkele vragen, waarvan er al een aantal zijn gesteld. Wat is de precieze aanleiding voor deze grootschalige resultaten. Hoe gaat u om met de resultaten?

Mij boeit het om te weten of u voor die percelen waarvan het werkelijke gebruik niet overeenstemt met de aanduiding op de biologische waarderingskaart verder onderzoek plant om te kijken vanwaar de discrepantie komt tussen de realiteit en de kaart?

Het is misschien een andere manier om te verwoorden wat collega Kindt verwoordde. Zij heeft het over een inspraak- en beroepsprocedure, ik heb het over historisch onderzoek om te kijken waarom het zover is kunnen komen. Overweegt u maatregelen op korte termijn om het verder afkalven van het bestaande areaal aan waardevolle graslanden tegen te gaan? Overweegt u een strenger handhavingsbeleid toe te passen voor die percelen waarvan naar aanleiding van deze inventarisatie en het eventuele bijhorende onderzoek wordt vastgesteld dat ze in een kort of verder verleden wederrechtelijk gescheurd werden?

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Het meeste is natuurlijk al gezegd door de collega's, maar ik wou het eventjes ruimer benaderen. Dit is geen typisch West-Vlaams dossier. De INBO-studie over de natuurwaarden en de achteruitgang daarvan in het landbouwgebied, de beleidsevaluatie daarvan, die we rond Pasen hebben gehad, had het er ook over dat het in Vlaanderen niet goed loopt met de bescherming van weidevogels. Ik denk dat beide problemen zeer nauw bij elkaar aanleunen. Net vandaag hebben we ook de to-do lijst gekregen van Natuurpunt voor de Vlaamse Regering, waarin de vraag staat om 6000 hectare waardevolle graslanden te beschermen.

Ik ben intussen de tel kwijt over hoe vaak de problematiek al in deze commissie in bod is gekomen. De laatste twee, drie jaar horen we hier telkens dezelfde vraag en hetzelfde antwoord. Dat stoort mij natuurlijk onnoemelijk: in dit dossier wordt blijkbaar geen vooruitgang gemaakt, er wordt alleen maar vastgesteld dat de biologische waarderingskaart niet meer correct is omdat die historische permanente graslanden waar het over gaat, gisteren gescheurd zijn. Net daar, minister, moet de beleidsimpuls van u komen: behouden wat we hebben en voorkomen dat er nog verdere scheuring gebeurt, wat nu dagelijks het geval is.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Het INBO heeft als opdracht gekregen een geactualiseerde kaart te maken met de ligging van de historisch permanente graslanden.

Ik begrijp niet waarom hier naar de definitie van historisch permanente graslanden wordt gevraagd, die blijkbaar niet duidelijk zou zijn. Die definitie staat heel duidelijk in artikel 2, ten vijfde van het Natuurdecreet van 1997: "Historisch permanent grasland is een halfnatuurlijke

vegetatie bestaande uit grasland, gekenmerkt door het langdurig grondgebruik als graasweide, hooiland of wisselweide met ofwel cultuurhistorische waarde ofwel een soortenrijke vegetatie van kruiden en grassoorten waarbij het milieu wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van sloten, greppels, poelen, uitgesproken microreliëf bronnen of kwelzones.”

Daarnaast is er het Vegetatiebesluit van 1998, bijlage 4, waar heel uitdrukkelijk staat wat graslanden zijn, met heel gespecificeerd wat voor soorten het zijn.

Op basis van de definities, waar geen discussie kan over zijn, kon men een eenduidig en ook eenvoudig hanteerbaar protocol opmaken, die de identificatie van een perceel in de Polderstreek als historisch permanente grasland mogelijk maakt.

Met deze actie willen we alle onduidelijkheid wegnemen over het statuut van de historisch permanente graslanden en ook de precieze ligging ervan te weten komen in de West-Vlaamse Polderstreek. Het nieuwe instrument zal ook duidelijkheid verschaffen over de oppervlakte die beschikbaar is als leefgebied voor de aan historisch permanente graslanden gebonden vogelsoorten en waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd. Dat is trouwens ook direct mijn antwoord op de vraag van de heer Peeters. Ik heb dat hier de vorige keer ook gezegd. Wij wachten hier nu niet op die studie. We hebben ook gezegd dat we – in het kader van de instandhoudingsdoelstellingen – de stappen die we nu moeten zetten, daar ook meenemen. Dat is dus ook in die eerste fase meegenomen.

Het instrument – de kaarten die nu worden opgemaakt – zal het ook mogelijk maken om voortaan nauwkeurig op te volgen wat de evolutie is van het areaal en de verspreiding van die historisch permanente graslanden in die onderzochte gebieden. Het zal ook een permanente evaluatie toelaten van de functionaliteit ervan voor de afhankelijke vogel- en plantensoorten.

Het zal daarenboven de overheid in staat stellen om onweerlegbaar aan te tonen of er wijzigingen gebeurd zijn – vegetatie- of reliëfwijzigingen – die ervoor zouden kunnen zorgen dat percelen de status van historisch permanent grasland verliezen. Op die manier heb je ook betere handhaving en controle. Ten slotte zal het ook dienst kunnen doen voor verder wetenschappelijk onderzoek, wat ook belangrijk is.

Dan is er de vraag van collega Kindt, over hoe de inspraak georganiseerd wordt. De definitie ligt vast, zoals ik daarnet al zei. De definitie is dus niet voor interpretatie vatbaar. Het hierop gebaseerde protocol en de werkwijze werden ook voorgelegd aan het Departement Landbouw en Visserij, die ook betrokken werd bij de voorafgaande terreinoefeningen inzake het gebruik en de werking van het protocol. Om de objectiviteit en neutraliteit in het gebruik van het protocol te garanderen, werd ervoor gekozen om enkel overheidspersoneel, zoals het INBO, het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), in te zetten bij het feitelijke terreinwerk. Er is dus geen enkele andere belanghebbende niet-gouvernementele organisatie bij betrokken. Het resultaat van de kartering zal, zodra beschikbaar en voor finalisatie, aan dezelfde representatieve vertegenwoordiging van de betrokkenen worden voorgelegd.

Collega Vandaele vroeg welke gebieden worden onderzocht. Het betreft alle graslandpercelen in de West-Vlaamse Polderstreek, dus ook deze zonder beschermingsstatuut, die sinds 2008 ooit geregistreerd werden als ‘in landbouwgebruik’.

Dan waren er een aantal vragen van collega Vanlerberghe en collega Vandaele over de inventarisatie buiten de huidige beschermingszones. Met deze actie wensen wij duidelijkheid te bieden over het statuut van die historisch permanente graslanden en de precieze ligging ervan in de West-Vlaamse Polderstreek. Deze kartering vormt een belangrijke stap in het beleid ter bescherming van de historisch permanente graslanden. Het lijkt dus logisch om de resultaten van deze stap af te wachten en te evalueren alvorens uitspraken te doen over eventuele nieuwe stappen in het beleid.

Het INBO zal voor de waardevolle historisch permanente graslanden buiten de beschermde gebieden verder onderzoeken of een of andere vorm van bescherming om ecologische redenen nodig zou zijn, bijvoorbeeld in het geval dat uit de actualisatie zou blijken dat er onvoldoende geschikt leefgebied is voor Europees beschermde vogelsoorten.

De term 'waardevol' moet geïnterpreteerd worden in de betekenis van ecologische redenen, met als voorbeeld geschikt leefgebied voor Europees beschermde vogelsoorten, en betreft dus niet louter het botanisch waardevol zijn van het historisch permanent grasland op zich.

Collega Vanlerberghe, hoe zal ik omgaan met de resultaten? In voorkomend geval is het inderdaad aangewezen om verder onderzoek te verrichten naar de redenen waarom er discrepantie is opgetreden. Gelet evenwel op de onzekerheid over het statuut van de historisch permanente graslanden in het verleden en de verschillende interpretaties van het begrip 'historisch permanent grasland', bijvoorbeeld verwarring met het in de landbouw gehanteerde begrip 'blijvend grasland' in de Landbouwgebruikspcelenkaart, kan de Biologische Waarderingskaart (BWK) in dit geval niet los van andere instrumenten fungeren als een juridisch onweerlegbaar en onbetwistbaar instrument. De nieuwe geactualiseerde HPG-kaart zal echter wel onweerlegbaar de exacte ligging van de historisch permanente graslanden weergeven, wat het vanaf dan mogelijk maakt om ongeoorloofde vegetatie- en/of reliëfwijzigingen vast te stellen en te verbaliseren. Het zal dus een belangrijk instrument zijn. Deze ruimtelijke vaststelling van de ligging van de historisch permanente graslanden zal ook bijdragen tot de rechtszekerheid van de burger.

Gaan we een strenger handhavingsbeleid voeren? Deze inventarisatie is erop gericht om echt te kijken wat de actuele situatie is. Vaststellingen met betrekking tot de in het verleden wederrechtelijk gescheurde graslanden zullen dus niet in dat kader kunnen gebeuren.

Wat betreft het handhavingsbeleid op het vlak van historisch permanente graslanden, verwijs ik absoluut wel naar de dienst Natuurinspectie van het Agentschap voor Natuur en Bos. Zij treden op, wat trouwens al gebeurd is. De handhaving van wederrechtelijk gescheurde graslanden is een van hun prioriteiten. U kunt dat ook vinden in het handhavingsrapport, maar dat staat dus ook heel uitdrukkelijk opgesomd bij hun prioriteiten.

We hebben trouwens hier nog niet zolang geleden ook die discussie gehad: waar de Natuurinspectie heeft opgetreden en welke sancties ze heeft opgelegd omdat er inderdaad dingen waren gebeurd die niet kunnen.

De voorzitter: Mevrouw Kindt heeft het woord.

Mevrouw Els Kindt: Minister, het is inderdaad positief dat de administratie Landbouw en Visserij erbij betrokken is, maar ik mis nog een beetje de plaats van de landbouwer in de beslissingsprocedure. Waar kan hij eventueel een beroepsprocedure opstarten? Of waar kan hij zich verweren als hij vindt dat hem onrecht is aangedaan?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: De collega's Vanlerberghe en Peeters hadden het over de instandhoudingsdoelstellingen. Minister, ik denk inderdaad dat het stilaan hoogdringend wordt om die vast te leggen. De natuurbeweging vraagt dat dit heel snel zou gebeuren. Ik dacht zelfs dat ze dat nog voor het reces zagen gebeuren.

Ik denk dat die instandhoudingsdoelstellingen belangrijk zijn, niet alleen voor het natuurbehoud, maar ook voor de rechtszekerheid van de landbouwbedrijven zelf. In die zin kan dat een win-winsituatie zijn en moeten wij dat in elk geval snel afwerken.

Minister, de definitie staat natuurlijk duidelijk in het Natuurdecreet. Daar hebt u gelijk in. Het doet mij bijzonder veel plezier dat u vasthoudt aan die oorspronkelijke definitie zoals die in het Natuurdecreet staat. We hebben namelijk de voorbije jaren toch wel voorstellen op tafel zien komen – ook uit uw kabinet – waar wij het vermoeden hadden dat men de definities daar enigszins uit het oog was verloren. Ik herinner mij bijvoorbeeld het voorstel om te werken met drainageklassen, en om enkel de natste categorieën als bijzonder waardevol te hanteren.

Het doet mij dus plezier dat u zegt dat u vasthoudt aan die oorspronkelijke definitie. Als de mensen van uw kabinet en van minister-president Peeters dat ook doen, dan zullen we misschien toch nog resultaten boeken in dit dossier.

De voorzitter: De heer Vanlerberghe heeft het woord.

De heer Jurgen Vanlerberghe: Minister, u verwijst naar het onvoldoende juridisch afdwingbare karakter van oudere biologische waarderingskaarten. Mag ik dit zo herformuleren dat wat nu gebeurt, als nulmeting kan worden beschouwd, dat daarmee ook de spons over het verleden wordt gehaald, en dat deze actualiserende kaart die nu zal ontstaan, eigenlijk de basis zal vormen voor de verdere discussie? Begrijp ik het dus goed dat u zegt dat naar de afwijkingen wel wat verder onderzoek zal gebeuren, maar dat u eigenlijk geen instrumenten in handen hebt om daar verder bepaalde acties rond te ondernemen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Vandaele, u gooit alles op een hoopje. U vraagt mij wat de definitie is van historisch permanent grasland. Ik geef u die definitie, en we hebben die op geen enkel moment in vraag gesteld. Ik weet niet hoe u daarbij komt. U verwijst naar mijn kabinet. Het is bijzonder dat u daarnaar verwijst. We zijn nochtans een en ondeelbaar.

De discussie die we hier hebben gehad, ging over bijzonder waardevolle historisch permanente graslanden. Dat was een afspraak die in de vorige legislatuur werd gemaakt en waarmee ik ook werd geconfronteerd, maar niemand – ook hier niet – kan me zeggen wat die bijzonder waardevolle historisch permanente graslanden nu precies zijn. Die discussie hebben we hier wel gevoerd. We hebben echter nooit de discussie gehad over wat een historisch permanent grasland is, maar dus wel over die bijzonder waardevolle historisch permanente graslanden. Maar daar heeft nooit iemand echt een duidelijk antwoord op kunnen geven. Daar zijn dan inderdaad discussies over: wat zijn die bijzonder waardevolle historisch permanente graslanden? Dat is een juridische term die in de vorige legislatuur is uitgevonden, maar waar niemand echt een duidelijk antwoord op kan geven. Maar een historisch permanent grasland daarentegen is een term waarover geen discussie kan zijn, en waar wij ook nooit enige discussie over hebben gevoerd. U moet dus toch eens goed kijken waarover wij in het verleden discussie hebben gehad en waarover het gaat, want nu haalt u alles door elkaar.

Collega Vanlerberghe, uw analyse klopt deels, maar ook niet helemaal. Het is wel zo dat we op dit moment instrumenten hebben zodat er heel wat van die historisch permanente graslanden beschermd zijn en dat er indien nodig ook wordt opgetreden. Wel is er nog discussie over de graslanden die geen deel uitmaken van die speciale beschermingszones en wat in de marge liggen. Om die discussie te vermijden, is het belangrijk dat we een geactualiseerde situatie hebben. Het is niet zo dat er op dit moment geen enkel juridisch instrument is of dat geen enkele van die historisch permanente graslanden beschermd zouden zijn. Om discussies te vermijden, willen we dat heel duidelijk en zuiver stellen en daar goede afspraken over maken.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, u hebt natuurlijk gelijk dat het gaat over waardevol en bijzonder waardevol. Wat is waardevol en wat is bijzonder waardevol historisch permanent grasland? U zult het toch met mij eens zijn dat we precies in dit dossier op een bijzondere wijze aan semiotiek doen en semantische discussies ontwikkelen. We zijn daar al jaren mee bezig. Alleen al het feit dat we over die definitie discussiëren, bewijst dat we niet goed bezig zijn in dit dossier. We zijn ver afgeweken van de geest waarin men destijds is gestart met het verhaal van het beschermen van die historisch permanente graslanden en in het bijzonder de waardevolle en bijzonder waardevolle. We zijn niet meer bezig over de geest, maar over letters, formuleringen en onderdelen van definities.

De voorzitter: De heer Vanlerberghe heeft het woord.

De heer Jurgen Vanlerberghe: Wat de heer Vandaele zegt, bewijst nog maar eens dat Lucebert niet ver van de waarheid verwijderd was toen hij schreef dat alles wat van waarde is, weerloos is.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Tine Eerlingen tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over maatregelen voor dagvlinders - 2059 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Minister, recent verscheen het nieuwe standaardwerk over vlinders, Dagvlinders in Vlaanderen, een gezamenlijke uitgave van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), Natuurpunt en de Universit  Catholique de Louvain (UCL). Daarin spreekt men van een dagvlindercrisis. Dat er steeds minder vlinders zijn, is ook voor natuurliefhebbers die er niet professioneel mee bezig zijn, al lang geen nieuws meer. Uit vergelijkend Brits onderzoek komt naar voren dat dagvlinders sneller en meer uitgesproken reageren op ongunstige, door de mens veroorzaakte veranderingen van hun omgeving dan andere groepen, zoals vogels en planten. Dat betekent dat dagvlinders in natuurbehoud bruikbaar zijn als gevoelige graadmeters voor milieuveranderingen, veranderingen die ook de mens beïnvloeden. Het gaat dus om veel meer dan alleen die vlinders.

Vlaanderen heeft zich de jongste jaren geconcentreerd op natuur- en bosgebieden, en daar is volgens de auteurs goed werk geleverd voor de vlinders. Maar als we ons alleen daarop concentreren, zullen we het tij niet keren. Het probleem is de verschraving van het landschap buiten die gebieden. Er zijn soorten die alleen kunnen overleven als er ook buiten die groengebieden voldoende natuur is of voldoende natuurlijke elementen aanwezig blijven, zoals bloeiende hagen en bermen. Wat de bermen betreft, blijkt het ecologisch bermbeheer van de voorbije jaren toch wel een verbetering teweeg te brengen qua aanwezigheid van bloeiende planten. Dat is natuurlijk ook goed voor vlinders, bijen en andere insecten. Buiten die bermen en natuurgebieden gedijen ze echter nog altijd steeds moeilijker.

De auteurs van het boek formuleren 36 actiepunten, die we kunnen samenvatten in vijf clusters. De eerste cluster is de opmaak en uitvoering van soortenbeschermingsprogramma's. De tweede cluster is er een beter financieel ondersteund meetnet van vrijwillige input van vlinderwaarnemingen en professionele verwerking ervan. De derde cluster is een betere bijstelling en educatie van en over vlindervriendelijk beheer door overheden, landbouwers, steden, bedrijven enzovoort. Een vierde cluster gaat over meer pilootprojecten, meer grensoverschrijdend onderzoek en meer sensibilisatie voor het brede publiek. Een vijfde cluster ten slotte, is een goedgekeurd actieplan 2020 met de betrokken actoren en een verdeling van taken.

Daarnaast namen we in de plenaire vergadering van 7 november 2012 een resolutie aan over de vlinders. Daarin kwamen zes punten aan bod, gaande van het creëren en behouden van biotopen, het stimuleren van educatieve initiatieven, het behoud van kleine landschapselementen, het voorlichten van de gevaren van pesticiden en onderzoek naar alternatieven tot het aanmoedigen van lokale besturen in het nemen van vlindervriendelijke maatregelen.

In uw antwoord op een schriftelijke opvolgingsvraag van mevrouw De Vroe, somde u een reeks maatregelen op die vooral betrekking hadden op gebieden in eigendom of beheer van de overheid of natuurverenigingen. U maakte echter geen melding van de acties die gericht zijn op vlinders buiten die gebieden, die er ongetwijfeld ook waren. Daarnaast had u het over de acties van de Vlaamse Regering met betrekking tot het pesticidengebruik.

Minister, naar aanleiding van zowel die publicatie als de resolutie over de vlinders, wil ik u graag een aantal vragen stellen. Erkent u dat er dringend meer gecoördineerde acties nodig zijn voor dagvlinders in het bijzonder, als barometer voor het huidige biodiversiteitsverlies?

Op welke punten neemt u momenteel actie buiten de door de overheid en natuurverenigingen beheerde terreinen? Hoe evalueert u die acties?

Op welke cluster van actiepunten die de auteurs van de recente publicatie aanbevelen, kan er volgens u meer worden gedaan? Hoe zult u die acties vormgeven?

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Mevrouw Eerlingen heeft gelijk wanneer ze zegt dat we, wat de vlinders betreft – maar wat mij aangaat ook wat de bijen betreft – moeten kijken naar zones buiten de beheerde natuurgebieden. De oppervlakte aan natuurgebieden in België is namelijk dermate klein dat de populaties te geïsoleerd zijn en te weinig kans hebben om zich door te zetten en contact te zoeken met andere groepen. We moeten inderdaad kijken naar ons buitengebied in het algemeen. Minister, ik denk dat de gemeentebesturen partners kunnen zijn. Tijdens de tuinendag dit weekend ging het over de bijen. We nemen weleens onze toevlucht tot een bijenhotel, omdat dat sympathiek is. We kijken naar aanplantingen. We moeten echter oppassen met het volgen van dat spoor. We moeten werk maken van de natuurwaarde die we nu hebben, bijvoorbeeld onze bermen. Het kan niet sterk genoeg worden benadrukt dat de bermen op het vlak van bijen en vlinders heel belangrijk zijn. Gemeentebesturen onderhouden en snoeien die bermen vaak onoordeelkundig. Zo gaan ze bijvoorbeeld de netels te lijf met pesticiden, wat niet meer mag en toch vaak gebeurt. Minister, ik denk dat u een oproep moet doen aan de gemeentebesturen en bosgroepen, om specifiek voor die vlinders een actieprogramma op touw te zetten. Het kan bestaan uit juridische elementen die we nu al hebben. Het Bermdecreet is wat mij betreft een heel sterk instrument. Volgens mij is de kennis er gewoon niet en kan er van u wel een impuls worden verwacht om gemeentebesturen wat dat betreft in de goede richting voort te laten werken.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, mevrouw Eerlingen, het klopt dat een aantal dagvlindersoorten achteruitgaan. Het blijkt een Europese trend te zijn. Aan de andere kant zijn er ook hoopgevende signalen, in die zin dat we voor een aantal soorten de negatieve trend hebben kunnen ombuigen. We hebben dat gedaan door een aantal heel gerichte ingrepen te doen, bijvoorbeeld door soortenbeschermingsplannen op te stellen voor het gentiaanblauwtje en de grote weerschijnvlinder en door gepast beheer door mijn administratie en de terreinbeherende verenigingen. Het behoud van de dagvlinders en het ombuigen van negatieve trends is voor ons een belangrijke opdracht. We werken daaraan verder. Dat doen we inderdaad niet alleen. Mijnheer Peeters, u hebt terecht gesteld dat we dat samen met de provincies en lokale overheden, gemeenten, moeten doen. Wij ondersteunen en stimuleren hen daarbij. Het opstellen van bermbeheerplannen, met speciale focus op bloemrijke bermen, draagt daar ook toe bij. Ook via het afsluiten van beheerovereenkomsten met de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), bijvoorbeeld via erosiestroken of akkerrandbeheer en de aanplant van kleine landschapselementen, krijgen vlinders opnieuw een geschikte biotoop.

In eerste instantie moeten we deze inspanningen voortzetten en verder doorvoeren. Waar nodig moeten we een versnelling inzetten en moeten bijkomende inspanningen worden geleverd. De resultaten en de opgesomde actiepunten in de studie waarnaar u verwijst, zullen daar zeker toe bijdragen. Voor de zeer kritische en Europees belangrijke soorten kan de opstelling van een soortbeschermingsprogramma worden overwogen. Er is een prioriteringslijst opgesteld. Ik heb daar bij het begin van deze vergadering al naar verwezen in verband met de bruinvis. Het is onmogelijk voor het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) om op een jaar tijd voor alle soorten een soortenbeschermingsplan op te stellen. Er is een prioriteit opgesteld. Sommige zijn al goedgekeurd en in uitvoering. De trends zijn positief,

en dat is gebaseerd op positieve afwegingscriteria. Deze prioriteitenlijst is ook ter bespreking en goedkeuring voorgelegd aan de doelgroepen. Op deze prioriteitenlijst staan ook enkele vlinders. Voor drie soorten – argusvlinder, heivlinder en bruine eikenpage – wordt momenteel een soortbeschermingsprogramma uitgewerkt.

Door de opstelling en de realisatie van dergelijke programma's zullen niet alleen de beoogde soorten hun voordeel doen, maar ook de andere dagvlindersoorten. Het moet duidelijk zijn dat het niet mogelijk is om voor elke soort een afzonderlijk soortbeschermingsprogramma uit te werken. Alleen focussen op een aanpak op soortniveau, tenzij voor de zeer kritische soorten, is dan ook niet wenselijk. Voor het merendeel van de soorten is een aanpak op leefgebiedniveau meer aangewezen, wat met succes is gebeurd in de beheerplannen voor de natuur- en bosgebieden. Ik heb het ANB, ondersteund door het INBO de opdracht gegeven om een plan van aanpak uit te werken, onder andere op basis van in de studie opgenomen resultaten, trends en actiepunten, om het behoud van onze soortendiversiteit op punt te houden.

In de eerste plaats geldt er buiten de natuurgebieden een zogenaamd passief beleid. Dit is uiteraard niet alleen op vlinders gericht. Enerzijds is er het systeem van de stedenbouwkundige, de milieu- en de natuurvergunningen, waarbij via de advisering vanuit het ANB een aantal activiteiten ook buiten natuurgebied vlindervriendelijk kan worden gestuurd. Het Soortenbesluit vormt hierbij een belangrijke leidraad.

Wanneer men door bepaalde activiteiten beschermde soorten verstoort, vangt of doodt, moet er worden aangetoond dat er geen alternatieve oplossingen zijn, dat de actie ook geen significante impact heeft op de populatie en kunnen mitigerende maatregelen worden voorgesteld. Ik ben ervan overtuigd dat dit passief beleid in belangrijke mate bijdraagt tot het behoud van onze soortendiversiteit.

Er wordt ook een actief beleid gevoerd buiten de grote natuur- en bosgebieden. Zo wordt ook ingezet op de opstelling van aangepaste bermbeheerplannen en het afsluiten van beheerovereenkomsten. Verder spelen de door de Vlaamse overheid gesubsidieerde regionale landschappen en bosgroepen in hun dagelijkse werking hierbij een belangrijke, stimulerende, educatieve en sensibiliserende rol. Goed uitgewerkte en maatschappelijk gedragen projecten van deze organisaties komen in aanmerking voor specifieke projectsubsidies.

Voor zeer kritische soorten zoals de bruine vuurvlinder – die is te vinden in de omgeving van Aarschot – heeft het ANB zelf een project opgezet, waarbij particulieren een subsidie krijgen om een vlindervriendelijk beheer uit te voeren op hun eigendom.

Cluster 1 van actiepunten is in uitvoering. Het INBO werkt in opdracht van het ANB aan drie soortbeschermingsprogramma's, met name voor de argusvlinder, de bruine eikenpage en de heivlinder. Cluster 2 is ook in uitvoering. Er werd een overeenkomst getekend tussen Natuurpunt, het ANB en het INBO, waarmee een samenwerking tot stand is gebracht tussen de vereniging, als belangrijkste bron van gegevens over het voorkomen van soorten, en het INBO, dat zorgt voor de professionele verwerking van deze gegevens. In cluster 3 organiseert het ondersteunend centrum van het ANB verschillende cursussen over vlindervriendelijk beheer voor allerlei doelgroepen. In cluster 4 en 5 krijgen INBO en ANB de opdracht om een actieplan uit te werken in overleg met de betrokken actoren. Zowel pilootprojecten en gericht onderzoek zullen hier onderdeel van uitmaken.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Minister, ik ben blij te horen dat er heel wat is ondernomen en dat er nog heel wat op stapel staat. Het is echt wel noodzakelijk bijkomende maatregelen te nemen omdat het slecht gaat met de vlinders. Het gaat niet alleen over de vlinders en over specifieke soorten. We moeten op een brede manier kijken naar hoe we die problemen moeten aanpakken. Het is een kwestie van verlies van biodiversiteit in het algemeen.

Minister, bij de concrete invulling van de vergroening van de landbouw in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid zullen er verschillende mogelijkheden worden vastgelegd

om daaraan te voldoen. Zult u daar ook gebruik van maken? De oorspronkelijke doelstelling van Europa was om die maatregel zoveel mogelijk in te zetten voor het verbeteren van de biodiversiteit. Zult u daar vooral op inzetten, samen met minister-president Peeters? Dat is een belangrijke manier waarop we de biodiversiteit kunnen verbeteren. Het is vooral in de landelijke omgeving dat de biodiversiteit achteruit gaat. Daar ligt een heel grote kans.

Minister, zult u daarop ingaan?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: We volgen dat zeer goed op, ook samen met Landbouw. Het is inderdaad de bedoeling om daar gebruik van te maken. Dat spreekt voor zich. Als Europa die weg inslaat, zullen we daar met plezier gebruik van maken om extra maatregelen te nemen. We krijgen daarvoor vaak ook middelen van Europa.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■